

ØKONOMISKE OVERSIGTER

I. DANMARK

Juni 1915—September 1915

Ved

Einar Cohn.

Indhold.

Statens og Kommunernes Finansforhold	S. 481
Børsforhold og Pengevæsen	S. 484
Prisregulering og Priser.....	S. 492
Landbruget	S. 511
Haandværk og Industri samt Arbejdsmarkedet	S. 516
Handel (herunder Udførselsforbud) og Samfærdsel ...	S. 518

Statens og Kommunernes Finansforhold.

Efter at Finansministeren den $5/10$ 1915 havde forelagt Forslag til Finanslov for 19^{16/17}, hvilket Forslag ligesom i Fjor er opgjort uden Hensyn til de overordentlige Forhold, Verdenskrigen maatte medføre, og hvis løbende Indtægter udgør 132,9 Mill., de løbende Udgifter 118,2 Mill. Kr., fremsatte samme Minister den $7/10$ i Folketinget Forslag til Lov om Ændring i Skattelovenes Forelæggelses-tid, idet bl. a. Toldloven skulde have været forelagt til Revision i Oktober 1916, saaledes at disse Love efter Forslaget først skal forelægges inden Udgangen af Aaret 1917. Samme Dag forelagde Finansministeren Forslag til Lov om en særlig Stempelafgift ved Omsætning af offentlige Værdipapirer (jfr. nærmere nedenfor S. 485).

Den $9/7$ 1915 stadfæstede Kongen Lov om Udstedelse af Statsgældsbeviser, ifølge hvilken Finansmini-

steren bemyndigedes til at udstede 10aarige 5 % Rente bærende Beviser til et Beløb af 60 Mill. Kr. Laanet var overtaget af de fem københavnske Hovedbanker til Kurs 99, og der er nu af disse Banker afsat til Offentligheden for henvend 50 Mill. Kr. af Laanet.

Ved Lov af ³⁰/₈ 1915 om Dyrtidshjælp ydedes der Statens Tjenestemænd og de med disse ligestillede en Hjælp, der varierede efter Indtægt, Civilstand og Børneantal, og i intet Tilfælde kunde oppebæres af Tjenestemænd med over 2150 Kr. Aarsindtægt (heri iberegnet Privatindtægt, forsaavidt Beløbet overstiger 300 Kr.). Udgifterne kalkuleredes ved Forslaget til 3,7 Mill. Kr. Under Behandlingen indførtes Besparelser, der mentes at ville udgøre ca. 1¹/₂ Mill. Kr. — Ogsaa flere Kommuner har vedtaget Dyrtidshjælp til deres Tjenestemænd, København f. Eks. til et Beløb af ca. 475 000 Kr.

Hvad angaar Kommunernes Finanser kan det anføres, at Skatteprocenterne¹⁾ for 19¹⁵/₁₆ i det hele var ret uforandrede, med en samlet gennemsnitlig Stigning for Byerne fra 5,77 % i 19¹⁴/₁₅ til 5,97 %, for Sognekommunerne fra 2,92 % til 2,97 %.

Med Hensyn til den kommunale Laanekasse (S. 371) skal det meddeles, at der var ca. 20 Mill. Kr. til Fordeling, hvoraf København fik 5¹/₂ Mill.²⁾, Frederiksberg og 29 Købstadkommuner godt 11 Mill., 6 Amtskommuner godt 1,6 Mill. og 16 Sognekommuner 1,8 Mill. Kr.

Den ³¹/₇ 1915 kunde det samlede Beløb af de ekstraordinære Understøttelser anslaaes til 6¹/₂ Mill. Kr., skønsmæssigt fordelt saaledes:

Mill. Kr.	Indkaldtes Familier	Ekstraordinær Arbejdsløshed	Tilsammen
Kommunerne.....	1,8	0,55	2,3
Staten	3,6	0,55	4,2
Tilsammen...	5,4	1,0	6,5

Den ²⁶/₈ bevilgede Københavns Borgerrepræsentation 300 000 Kr. for September og Oktober Maaneder til den

¹⁾ Jfr. Statistiske Efterretninger 1915, Nr. 22.

²⁾ Senere forhøjet med 1¹/₄ Mill. Kr.

Tabel 1. Toldindtægterne m. v., Statsbanernes og Postvæsenets Indtægter.

	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	April— Sept. ¹⁾
	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Toldindtægten m. v.							
Indførselstold .. {1915	3 839	3 735	1 680	5 022	2 107	1 662	18 045
{1914	3 986	3 444	1 777	4 326	1 403	1 167	16 103
Sukkerafgift... {1915	332	759	÷32	1 160	÷20	÷ 31	2 168
{1914	157	944	÷ 2	1 211	45	÷122	2 232
Spiritusafgift ... {1915	637	619	679	631	635	497	3 698
{1914	607	529	596	572	533	514	3 350
Ølskat {1915	614	609	854	926	955	893	4 850
{1914	550	650	787	904	1 113	846	4 850
Stempelafgift af {1915	74	91	103	90	84	80	522
Cigaretter ... {1914	64	62	61	65	68	90	410
Andre Indtægter {1915	95	43	48	167	72	70	497
{1914	79	30	37	153	26	38	365
Tilsammen {1915	5 591	5 856	3 332	7 996	3 833	3 171	29 780
{1914	5 443	5 659	3 256	7 231	3 188	2 533	27 310
Statsbanernes Indtægter							
Personbefordring {1915	2 040	2 410	2 470	3 130	2 815	—	12 865
{1914	2 162	2 207	2 529	3 039	2 178	—	12 115
Gods-, Post- og {1915	3 220	3 195	3 300	3 350	3 265	—	16 330
Kreaturbeford. {1914	2 649	2 626	2 593	2 687	2 410	—	12 966
Tilsammen {1915	5 260	5 605	5 770	6 480	6 080	—	29 195
{1914	4 811	4 833	5 122	5 726	4 588	—	25 081
Postvæsenets Indtægter							
Ved Salg af Fri- {1915	1 571	1 504	1 726	1 466	1 451	1 547	9 265
mærker m. v. {1914	1 581	1 449	1 598	1 533	1 197	1 515	8 873

af Understøttelsesforeningen ledede Understøttelse til Indkaldtes Familier. Understøttelse til de ekstraordinært arbejdsløse standsede 1. Juli. Til de to Formaal har Kommunen

¹⁾ Tallene gælder for Statsbanerne April—August.

indtil Oktober Maanedes Udgang saaledes bevilget 2 120 000 Kr. og 800 000 Kr. — Det skal endnu i denne Sammenhæng anføres, at Indenrigsministeren ^{6/10} 1915 i Folketinget forelagde Forslag til Ændring i Lov om Understøttelse til Børn af Enker, hvilken Understøttelse ikke iflg. Loven kan oppebæres af den, der faar Understøttelse af Fattigvæsenet eller Hjælpekassen. Denne Bestemmelse tilsigter Forslaget midlertidigt at hæve for Hjælpekasseunderstøttelsens Vedkommende, da de Understøttelser, der efter „Enkelovens“ faste Takster ydes under de nuværende Forhold, maa anses for utilstrækkelige.

Børsforhold og Pengevæsen.

Perioden har for Børskursernes Vedkommende været præget af den fortsat voldsomme Stigning, især i Dampskibspapirerne (S. 371), ledsaget af en Omsætning, der enkelte Dage har kunnet naa op i 10 à 15 Mill. Kr. Foruden at muliggøre disse store Børsomsætninger har Kapitalrigeligheden dels vist sig i, at der i det aabne Marked tegnedes henvend 50 Mill. Kr. paa Statslaanet af ^{9/7} 1915, uden at der rettedes nogen særlig indtrængende Appel til Publikum; desuden har der fundet betydelige Udvidelser i og Nydannelser Sted af Aktieselskaber, og endelig har der ret betydelige Beløb af danske Værdipapirer, som er komne hjem fra Udlandet (der har været nævnt¹⁾ for 100 Mill. Kr. siden Nytaar) kunnet opsuges. Paa Grundlag af Nationalbankens Opgørelse (S. 249) stillede Forholdet for københavnske Pengeinstituters Betalingsbalance overfor Udlandet sig som følger ultimo de anførte Maaneder:

Mill. Kr.	Juli 1914	Jan. 1915	Juni 1915
Gæld til Udlandet	127,1	52,4	44,6
Tilgode hos Udlandet ..	54,8	140,1	107,8
Forskel . . . ÷	72,3	+ 87,7	+ 63,2

Overfor Forskydninger i disse Tal maa de nævnte Beløb i Værdipapirer haves i Erindring og lægges til.

Det skal dog fremhæves, at trods denne Pengerigelighed ansaa man det for fornødent at sætte Renten paa de

¹⁾ Finansministeren i Folketinget ^{5/10} 1915, Sp. 32.

iflg. Lov $\frac{9}{7}$ 1915 udstedte Statsgældsbeviser, der skal indløses om 10 Aar, til 5 $\frac{0}{0}$ (Parikurs), og i Juli Maaned henvendte „Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne“ sig til Indenrigsministeriet med Anmodning om at maatte aabne 5 $\frac{0}{0}$'s Serier. Denne Plan fandt dog ikke Tilslutning hos de øvrige Kreditforeninger og er ikke bleven realiseret¹⁾. Men disse Forhold er dog Udtryk for, at det anses nødvendigt ved særlige Foranstaltninger at bevæge det kapitalanbringende Publikum til at interessere sig for de egentlige Anlægspapirer. De hastigt stegne Aktier og til dels det Udbytte, der ventes af dem, lægger Beslag paa næsten hele Interessen. Lægger man simpelthen Kurserne sammen paa de Aktier, der noteredes d. $\frac{31}{7}$ 1914, vil Stigningen i disse samme Papirers samlede Kursbeløb indtil Begyndelsen af Juli 1915 have udgjort 10 $\frac{0}{0}$, men indtil $\frac{1}{10}$ 1915 nær op imod 70 $\frac{0}{0}$. Dette giver en ret tydelig Forestilling om de sidste Maaneders Børsforhold (jfr. i det hele Tabel III).

Den uhyre Børsomsætning bragte Tanken om en Børsskat frem, og ved Forhandlingerne i Landstinget om Dyrtidshjælp den $\frac{20}{8}$ 1915 stillede Finansministeren i Udsigt at ville fremsætte Forslag herom. Dette Forslag fremsattes derefter i Folketinget den $\frac{6}{10}$ 1915 og fremtræder som Tillæg til den gældende Stempelovgivning, idet Forudsætningen iøvrigt er, at Loven skal være permanent. Forslaget bestemmer, at Afgiften skal erlægges paa Grundlag af en skriftlig Opgørelse, som skal udfærdiges mellem Parterne i alle Tilfælde af Køb og Bytte af afgiftspligtige Værdipapirer, hvilke er Aktier og lignende Værdipapirer, Tegningsretten til saadanne Papirer og Interimpapirer for disse, men ikke Obligationer.

Opgørelsen skal forsynes med Stempel i Forhold til de overdragne Papirers Værdi efter følgende Regel: Ved Køb med 30 Øre for hver 200 Kr. eller Dele deraf og ved Bytte med 15 Øre for hver 200 Kr. eller Dele deraf.

Dersom den ene af Parterne er Veksellerer, og hvis Overdragelsen for hans Vedkommende ikke sker for egen Regning, men i Kommission, nedsættes Afgiften ved Køb

¹⁾ Jfr. ogsaa den Diskussion om dette Spørgsmaal, der derefter fulgte i Dagbladet „Børsen“.

Tabel II. Københavns Børskurs¹⁾ (Køber) for offentlige Værdipapirer.

	Juli 1914	Nov. 1914	Marts 1915	Juli 1915	August 1915	Sept. 1915	Okt 1915
Obligationer.							
4 ¹ / ₂ % Husejer Kreditk. 2 A. 1 S.	95 ¹ / ₂	89 ¹ / ₂	89 ¹ / ₄	89 ³ / ₄	89 ³ / ₄	89 ¹ / ₂	89 ¹
4 - — — 2 A. 2 S.	88 ¹ / ₄	—	83	—	—	—	—
4 ¹ / ₂ - Kbhns. Kreditforen. 5 S.	95 ¹ / ₂	—	89 ¹ / ₂	90 ¹ / ₄	90	89 ¹ / ₂	89 ¹
4 - — — 3 S.	90 ¹ / ₄	—	—	79	79 ¹ / ₄	79 ¹ / ₂	79 ¹
4 ¹ / ₂ - Østifternes — 7 S.	96 ¹ / ₂	91 ¹ / ₂	93	92 ¹ / ₄	92	92	92
4 - — — 10 S.	89 ³ / ₄	83 ¹ / ₂	85	84 ¹ / ₄	84	84 ³ / ₄	84 ¹
4 ¹ / ₂ - Kreditk. f. Landejend. 6 S.	96 ¹ / ₂	92	94	94 ¹ / ₄	93 ³ / ₄	93 ³ / ₄	93 ³ / ₄
4 - — — 4 S.	91	—	—	—	—	—	—
3 ¹ / ₂ - konv. Jydske Land- ejendomme 5 S.	84 ¹ / ₂	—	79 ¹ / ₂	73 ³ / ₄	74 ³ / ₄	75	75
4 ¹ / ₂ - Jydske Landejend. 6 S.	95 ³ / ₄	91 ¹ / ₄	91 ³ / ₄	92	90 ³ / ₄	90 ¹ / ₂	90 ¹
4 - — — 6 S.	89 ¹ / ₄	—	84 ³ / ₄	82	82	82	82
3 ¹ / ₂ - — — 5 S.	84 ¹ / ₄	—	79 ¹ / ₂	73 ³ / ₄	74 ³ / ₄	74 ³ / ₄	75
4 ¹ / ₂ - Ny jydske Købstads- Kreditforen. 7 S.	96	—	91 ³ / ₄	92 ¹ / ₂	90 ³ / ₄	90 ³ / ₄	91
4 - — — 7 S.	88 ³ / ₄	—	84 ¹ / ₄	82 ¹ / ₂	82 ³ / ₄	83	83 ¹
4 ¹ / ₂ - Vest- og sønderjyske Kreditforen. 7 S.	95 ³ / ₄	—	91 ¹ / ₄	91	90 ¹ / ₂	90 ¹ / ₂	90 ¹
5 - industr. Kreditforen.	96 ¹ / ₂	—	90 ¹ / ₂	92 ¹ / ₂	92 ¹ / ₂	92 ¹ / ₂	93 ¹
4 ¹ / ₂ - Kbhns. Hypotekforen. 2 S.	87 ¹ / ₂	—	80	—	81 ¹ / ₂	82	82
5 - — — 2 S.	94	—	87	88	88 ¹ / ₄	88 ¹ / ₂	88 ³ / ₄
4 ¹ / ₂ - Komm. Kreditforening ..	—	—	—	92 ¹ / ₄	91 ¹ / ₂	91 ¹ / ₂	91 ¹
Aktier.							
Nationalbanken	149	136	143	152	156	151 ¹ / ₄	152 ³ / ₄
Privatbanken	106 ¹ / ₄	95	102	106 ¹ / ₄	109 ³ / ₄	111 ¹ / ₂	118 ¹ / ₂
Den danske Landmandsbank ...	134 ¹ / ₄	—	131 ¹ / ₂	125 ¹ / ₄	131 ¹ / ₄	136	143 ¹ / ₄
Kbhns. Handelsbank	141 ³ / ₄	132	142 ¹ / ₄	142 ³ / ₄	145	145	155
Revisionsbanken	111 ¹ / ₄	—	104	115	115 ³ / ₄	123	125
Kbhns. private Laanebank	110 ¹ / ₄	100	108	108	109	111	117 ¹ / ₂
Kbhns. Telefon A/S	105 ¹ / ₄	—	101 ³ / ₄	106 ¹ / ₄	104	103	107 ¹ / ₂
De danske Sukkerfabrikker	213	217	238	254 ¹ / ₂	268	267	272 ¹ / ₂
Burmeister og Wain	84 ³ / ₄	73	92 ¹ / ₂	109 ¹ / ₄	112 ¹ / ₂	128 ³ / ₄	131 ¹ / ₂
Det forenede Dampskibsselskab.	107 ¹ / ₂	93	114 ¹ / ₂	140	169 ³ / ₄	201 ³ / ₄	229 ³ / ₄
Dampskibsselskabet Danmark ..	91 ¹ / ₂	81	123 ³ / ₄	162	176	196 ¹ / ₄	223 ¹ / ₄
— Norden ...	94 ³ / ₄	85 ¹ / ₂	124 ¹ / ₂	161 ³ / ₄	181 ¹ / ₂	203	224
— Carl	102 ¹ / ₂	91	127 ¹ / ₂	182 ³ / ₄	206	225 ¹ / ₂	248 ¹ / ₄
— Dannebrog.	112 ¹ / ₄	97	148 ¹ / ₂	221 ¹ / ₄	269 ¹ / ₄	269 ³ / ₄	285
— Skjold	84 ³ / ₄	68	110 ¹ / ₄	159 ³ / ₄	176	194	227
— Urania	20	18	39 ¹ / ₂	—	—	—	—
— af 1896 ...	106 ³ / ₄	91	131 ¹ / ₄	199	230	234 ¹ / ₂	248
— Hejmdal ..	114 ¹ / ₄	97	129 ¹ / ₄	183	211 ¹ / ₂	236	284 ¹ / ₄
— Gorm	107 ¹ / ₄	91 ¹ / ₂	133 ¹ / ₂	192 ¹ / ₄	220 ¹ / ₂	241 ³ / ₄	274 ¹ / ₄
— Neptun ...	104	89	130 ³ / ₄	200	233 ¹ / ₂	236 ¹ / ₂	248 ¹ / ₂

¹⁾ De anførte Kurser gælder den første Notering i hver Maaned. Børsen lukkedes d. 1. Aug. 1914, de følgende Kurser er uofficielle.

Tabel II (fortsat).

	Juli 1914	Nov. 1914	Marts 1915	Juli 1915	Aug. 1915	Sept. 1915	Okt. 1915
Aktier.							
Det dansk-russ. Dampskibsselsk.	69 ¹ / ₂	55	78	109 ¹ / ₄	117 ³ / ₄	145 ¹ / ₄	142
Det østasiatiske Komp.	130 ¹ / ₂	124	141	173	193 ¹ / ₂	237 ³ / ₄	270 ¹ / ₂
Crome og Goldschmidt	66	66	63	74	88 ³ / ₄	88 ¹ / ₄	96
Nordisk Textil Fabrik	71 ¹ / ₄	—	68 ¹ / ₂	80	85 ¹ / ₄	86	—
M. J. Ballins Sønner	219	210	265 ¹ / ₄	344 ³ / ₄	342	353 ¹ / ₂	295
De danske Spritfabriker	182 ¹ / ₂	160	171 ¹ / ₄	170	173 ¹ / ₄	185	187
Kbhns. Dampmøller	210 ¹ / ₂	192	210 ¹ / ₂	263	295 ¹ / ₂	291 ³)	243
De forenede Bryggerier	202 ³ / ₄	169	147	156 ¹ / ₂	154	157	159 ¹ / ₄
Helsingørs Jernskibs- og Maskin- byggeri	122	120	—	160 ¹ / ₄	—	203	—
Frederiksholms Teglværk	—	—	—	60	65 ¹ / ₄	73 ¹ / ₂	72 ¹ / ₄
De forenede Papirfabriker	181	154	144	164 ¹ / ₄	160 ¹ / ₂	156 ¹ / ₂	160
Carl Lund	—	—	—	226 ³ / ₄	262 ¹ / ₂	256 ¹ / ₂	223 ¹ / ₄
Glud og Marstrand	146	—	140 ¹ / ₂	177 ¹ / ₄	175	188 ³ / ₄	187 ³ / ₄
Nordisk Kabel- og Traadfabrik .	101 ¹ / ₂	88 ¹ / ₂	100	111 ¹ / ₂	118 ¹ / ₂	118	131 ¹ / ₂
H. E. Gosch & Co.'s Tændstikfabr.	66 ¹ / ₂	—	60 ¹ / ₂	73	75 ¹ / ₂	96	90
Dansk Svovlsyre- og Superfosfat- fabrik	243	225	262 ³ / ₄	324 ³ / ₄	307	312 ¹ / ₂	319 ³ / ₄
Det Danske Kul Comp.	214 ¹ / ₂	183	191 ¹ / ₄	267 ¹ / ₂	270 ¹ / ₂	290 ³ / ₄	281 ¹ / ₄
Kbhns. Flydedok og Skibsværft.	107 ¹ / ₂	107	122	126 ¹ / ₂)	134	159	152 ¹ / ₂
Danske Vin- og Konserverfabrik	113	128	147	150	164 ¹ / ₂	183	183

¹) ekskl. 25 %/o. ²) ekskl. Tegningsret. ³) ekskl. Udbytte.

Tabel III. Københavns Sparekasses og Bikubens Maanedsopgørelse.

	31. Aug. 1914	30. Nov. 1914	31. Marts 1915	30. Juni 1915	31. Juli 1915	31. Aug. 1915	30. Sept. 1915
Sparekassen for Kbh. og Omegn	1000 Kr.	1000 K.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Indbetalinger	3 403	3 100	4 922	6 322	5 836	3 718	4 859
Udbetalinger	5 779	3 349	5 077	6 771	6 278	4 171	5 025
Sparekassebeholdning	99 300 ¹)	98 881	100 465	100 521	100 078	101 109 ¹)	100 943
Bikubens Spare- kasse							
Indbetalinger	2 141	1 961	2 992	3 773	3 612	2 319	3 094
Udbetalinger	6 448	1 739	2 961	3 663	4 127	2 540	3 159
Sparekassebeholdning	60 952	63 020	65 512 ¹)	66 187	65 672	65 451	66 442 ¹)

¹) inkl. Renter.

Tabel IV. Nationalbanken i Kjøbenhavn, Maanedsbalance.

	30. Juni		31. Juli		31. August		30. September	
	1915	1914	1915	1914	1915	1914	1915	1914
	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Aktiver.								
1. Laan i faste Ejendomme	1 485	1 485	1 482	1 485	1 466	1 485	1 466	1 485
2. Laan paa Panteobligationer	1 092	1 962	936	1 794	922	1 991	880	1 795
3. Laan paa Børspapirer	9 915	9 191	11 374	10 606	11 412	19 538	14 418	18 671
4. Jernbanelaan til Kommuner, Lov ¹⁰ / ₄ 1895.	3 569	3 667	3 532	3 634	3 532	3 634	3 532	3 634
5. Finansministeriet i Debet	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Udlaan med Statens Garantl	—	911	—	—	—	—	—	—
7. Afviklingskassen af 1910	563	24 459	2 833	23 536	2 959	25 871	2 501	25 588
8. Veksler paa Indlandet	39 574	40 489	35 599	59 401	32 688	85 698	42 163	74 751
9. — — Udlandet	2 367	7 262	1 125	7 509	3 062	5 044	1 045	3 003
10. Danske Statsforskrivninger	12 931	1 923	12 381	1 919	15 296	1 919	18 711	1 919
11. Andre danske Obligationer	2 322	1 729	7 218	1 721	7 194	1 721	8 645	1 721
12. Udenlandske Statsobligationer	8 389	8 316	8 990	8 083	9 007	8 083	10 491	8 083
13. Korrespondenter i Udlandet	39 361	19 839	37 575	14 139	52 428	25 127	61 675	24 228
14. Tilgodehavende i Sveriges Riksbank, Norges Bank og Deutsche Reichsbank	17	—	—	—	—	2 842	—	20 638
15. Beholdning af norske og svenske Sedler	373	374	314	330	451	339	585	821
16. Guld i Mønt og Metal	107 093	76 606	107 029	73 807	107 023	68 933	106 704	68 976
17. Sølvønt og anden Skilleønt	5 695	5 788	5 413	6 135	5 567	2 591	5 063	2 974
18. Forskellige Debitorer	43 519	6 146	25 545	3 488	12 469	3 890	8 786	3 367
19. Bankbygningerne	2 024	1 753	2 031	1 772	2 051	1 772	2 078	1 812
20. Konto for Intrader	1 242	—	5 716	—	1 815	—	—	—
Tilsammen...	281 531	211 900	269 093	219 459	269 342	260 478	288 743	263 466
Passiver.								
21. Seddelcirkulationen	214 985	159 836	204 325	156 473	203 267	194 187	220 468	211 349
22. Konto Kurant	12 771	6 621	4 092	16 946	4 581	11 769	4 092	7 069
23. Bank Sola Veksler	99	—	131	12	6	1	182	—
24. Indlaan	28	26	27	26	33	30	301	30
25. Afviklingskassen af 1910	—	—	—	—	—	—	—	—
26. Paa Anfordring til Sveriges Riksbank, Norges Bank og Deutsche Reichsbank	—	597	4 839	1 932	5 832	—	2 087	—
27. Forskellige Kreditorer	12 783	4 256	11 696	347	11 640	10 767	17 630	1 295
28. Finansmin. Indlaan Lov ¹⁰ / ₄ 1895	3 584	3 684	3 532	3 634	3 532	3 635	3 532	3 634
29. Konto for Intrader	—	—	—	—	—	—	—	—
30. Konto for forventet Tab	500	500	500	500	500	500	500	500
31. Reservefonden	8 206	8 222	8 198	8 206	8 198	8 206	8 198	8 206
32. Aktionærernes Udbytte-Udligningsfond	1 575	1 158	1 481	1 160	1 481	1 160	1 481	1 160
33. Aktionærernes Kapital	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000
34. Gevinst i Bankaaret	—	—	3 272	3 223	3 272	3 223	3 272	3 223
Tilsammen...	281 531	211 900	269 093	219 459	269 342	260 478	288 743	263 466

Tabel V. Københavns Vekselkurser

		Juni					Juli			
		2.	9.	16.	23.	30.	7.	14.	21.	28.
Hamburg	1915	78.50	78.00	77.70	77.30	77.10	77.75	78.80	79.75	78.75
Reichsmark a/v	1914	89.05	"	"	89.10	89.05	"	"	"	"
London	1915	18.16	18.70	"	18.11	18.12	18.17	18.50	18.60	18.40
Lstr. a/v	1914	18.35	18.36	"	"	"	18.54	18.55	18.56	18.79
Paris	1915	71.00	70.35	70.00	"	69.35	68.50	69.50	70.75	70.00
Franc a/v	1914	72.50	72.55	"	"	72.65	72.50	"	72.55	72.10
Amsterdam	1915	153.00	152.50	152.35	152.50	"	153.00	155.50	158.00	157.00
Fl. a/v	1914	150.55	"	"	150.00	150.70	"	"	150.00	150.65
Petrograd	1915	152.50	149.00	"	"	146.00	142.00	140.00	134.00	"
Rubler a/v	1914	191.00	190.75	"	191.25	191.00	191.25	191.00	190.50	190.00
Wien	1915	58.50	"	"	58.00	"	58.50	60.00	59.00	"
Kroner a/v	1914	75.65	75.55	"	75.00	75.65	75.50	"	75.50	75.30
New-York	1915	385	383	382	384	"	385	392	396	393
Dollars a/v	1914	375	"	"	375 ¹ / ₂	"	"	"	"	"
Nationalb.s	1915	⁹ / ₁ : 5 ¹ / ₂	"	"	"	"	"	¹⁰ / ₁ : 5	"	"
Diskonto	1914	⁶ / ₂ : 5	"	"	"	"	"	"	"	"

• betyder, at Noteringen er uforandret.

til det halve, hvilken Regel ogsaa gælder for Banker, Vekselmæglere eller andre, der driver en saadan Omsætning med offentlige Værdipapirer, at de er pligtige at føre Bøger.

Helt bortfalder Stempelafgiften, naar begge Parter er Veksellere og Overdragelsen for begges Vedkommende sker i Kommission, og den skal heller ikke erlægges ved den første Overdragelse fra Udstederne til første Erhverver.

Det foreslaas, at Loven skal træde i Kraft 1. December 1915, og den beregnes at ville indbringe 1¹/₂ Mill. Kr., idet man har beregnet det afgiftspligtige Beløb i et Aar normalt til ca. 1 100 Mill. Kr.

Vekselkurserne (Tabel V) naaede, som det vil ses, for fleres Vedkommende Minimum i Begyndelsen af Juli. Siden da er Mark og østerrigsk Krone i det hele stegne, medens £ og \$ har svinget en Del. Markkursens Stigning staaer vel dels i Forbindelse med Tilbagekøb af Papirer baade her og i Sverige, dels med øget Import af f. Eks. Farvestoffer o. a. Kemikalier m. v.

og Nationalbankens Diskonto.

August				September				
4.	11.	18.	25.	1.	8.	15.	22.	29.
78.50	78.55	78.00	78.70	78.00	79.50	79.55	80.10	79.50
89.15	89.20	"	"	"	"	"	89.10	89.00
18.25	18.30	"	18.30	18.16	18.16	18.18	18.70	"
18.35	"	"	18.37	18.40	"	18.50	18.00	18.65
68.50	68.55	67.50	67.00	"	"	66.50	67.25	66.50
73.30	"	"	73.00	"	"	"	74.00	"
"	"	156.50	157.00	"	159.50	159.00	"	"
"	"	151.25	152.00	153.50	154.50	153.50	156.00	156.50
132.00	"	138.00	137.00	"	136.00	"	"	"
"	"	"	"	189.00	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	58.00
75.00	"	"	74.00	"	"	"	73.50	"
392	"	393	394	397	398	396	393	391
"	"	377	"	"	380	383	385	"
"	"	"	"	"	"	"	"	"
¹ / ₈ : 6	⁴ / ₈ : 7	¹¹ / ₈ : 6	"	"	"	"	"	"

Det skal sluttelig nævnes, at den Nationalbanken ved Lov ¹⁵/₈ 1914 (S. 87) tildelte Bemyndigelse til at udstede 1-Kr. og 2-Kr. Sedler toges i Brug, idet ³¹/₈ 1914 Udstedelse af 1-Kr. Sedler begyndte (der har ikke været udstedt 2-Kr. Sedler). Ialt udstedtes indtil ³⁰/₆ 1915, efter hvilken Tid ingen 1-Kr. Sedler er udleveret fra Bankens Hovedsæde, 9,25 Mill. Kr. Deraf var ¹/₈ 1915 i Omløb ca. 900 000 Kr., hvilke formentlig i en nær Fremtid efterhaanden vilde vende tilbage og blive kasserede. — Den ⁶/₁₀ 15 indbragtes i Folketinget Forslag til Lov om, at Nationalbankens Dispensation fra at indløse Sedlerne med Guld (S. 83) forlængedes til ¹⁵/₈ 1916. (Lov af ¹⁵/₁₀ 1915).

Prisregulering og Priser.

For at overvinde de Vanskeligheder, der var opstaaet ved Englands Bestemmelse af ¹²/₆ 1915 om kun at udføre Kul til Kolonierne og de Allierede (S. 376), formaaede Regeringen Bankdirektør Glückstadt til, ledsaget af Grosserer F. Christensen, d. ⁸/₆ 1915 at rejse til London og gennem Forhandlinger med den engelske Coal Export Committee søge at komme til Klarhed over, hvorledes Forholdene laa for Danmarks Vedkommende. Den ²¹/₆ kunde Udenrigsministeriet udsende Meddelelse om, at disse Forhandlinger havde ført til et tilfredsstillende Resultat, idet der blev stillet danske Importører og Forbrugere i Udsigt, at de kunde faa et til tidligere Aars Forbrug omtrentlig svarende Kvantum Kul¹⁾, som skulde søges og fordeles gennem et særligt Kulbureau. Dette oprettedes med fhv. Handelsminister Weimann som Leder. — Forholdene var i det hele vanskelige ogsaa i England selv, paa Grund af en af Krigsforholdene fremkaldt Mindreproduktion; efter foreliggende Opgivelser skal denne Mindreproduktion have beløbet sig til 40 Mill. Tons i det første Krigsjaar, sammenlignet med det foregaaende Aar²⁾.

Saalænge disse usikre Forhold havde varet, havde man ved Lukning af Hovedstads-Kommunernes Koks salg søgt at værne om Lagrene³⁾. Senere blev der, ogsaa for at hjælpe over de høje Kul- og Koks-Priser, fra Statens Side truffet positive Foranstaltninger. Saaledes meddeltes det i Indm. Cirk. ³⁰/₇ 1915, at der var givet Skovriderne Instruks om at Brændet fra Statsskovene overlades de nærmest liggende Kommuners Beboere til en efter Forholdene billig Pris. Desuden fremmedes Tørveproduktionen noget⁴⁾

¹⁾ Ved et Telegram af ⁴/₈ 1915 opskræmmedes Sindene paany meget stærkt, hvilket bl. a. hidførte et betydeligt Kursfald paa Børsen, idet Telegrammet meddelte, at Udførselen af Kul fra England skulde være forbudt fra ¹³/₈ undtagen til britiske Besiddelser. Dette viste sig dog blot at betyde, at der nu til samtlige Lande skulde gives særlig Udførselstilladelse.

²⁾ Berlingske Tidende, ¹⁸/₆ 1915.

³⁾ Da Københavns Kommune atter den ¹³/₈ 1915 aabnede for Koks salget, opstod der, trods Beholdningerne var paa 600 000 hl og ingen kunde faa mere end 30 hl, et fuldstændigt Run paa Koks-kontoret (jfr. Politiken, ¹⁴/₈ 1915).

⁴⁾ Statistiske Efferretn. 1915, Nr. 22.

(S. 376), og der oprettedes i September et „Tørvekontor“ i København til Afsætning af Aamosens Tørveværkers Produktion. Endvidere er indført flere tyske Koks end sædvanligt, men ogsaa for disses Vedkommende har Priserne været høje paa Grund af den ved Krigen fremkaldte Mindreproduktion og det store Forbrug til Jernbanerne m. v.¹⁾ — For at skærme vore Kullagre har Justitsministeriet fastsat, at der fra $\frac{1}{10}$ 1915 kun maa udleveres Bunkerkul til saadanne fremmede Skibe, der kommer til danske Havne for at losse eller lade. Paa den anden Side har England i længere Tid kun udleveret Bunkerkul til Skibe, som forpligtede sig til at tage Ladning med tilbage til England, og derved beredt betydelige Vanskeligheder, da det hyppigt ikke var muligt at skaffe saadan Ladning²⁾.

Allerede i Juni Maaned begyndte Overvejelserne over Brødkornspørgsmaalet for det kommende Høstaar. Paa et Møde i Indenrigsministeriet med Landbrugsorganisationerne den $\frac{15}{6}$ antydedes der fra disses Side en Ordning med Tvangsudskrivning af Korn istedetfor Maximalpris og Foderingsforbud. Dette Forslag udarbejdedes nærmere og drøftedes paany ved et stort Møde den $\frac{2}{7}$, hvor der dog ikke syntes at være stærk Stemning for det, bl. a. af finansielle Grunde (man mente, Gennemførelsen af en saadan Plan vilde binde ca. 50 Mill. Kr. af Statens Midler). De modgaaende Synspunkter kom til Orde i de to Forslag, Prisreguleringskommissionen under $\frac{8}{7}$ 1915 tilstillede Indenrigsministeriet³⁾, og hvoraf det ene ønskede, at det efter Høstopgørelsens Afslutning bestemmes, hvor stor en Procentdel af Avlen Landbrugerne skal sælge til Brødkorn (til Maximalpris), hvorefter Resten kan opfodres, medens det andet ønskede det til Brødforbrug nødvendige Kvantum Rug paalignet Landbruget „under Iagttagelse af lignende Regler, som de, der almindelig følges ved Foretagelse af Expropriation“. Begge Forslag forudsætter, at Landets Høst af Rug og Hvede anvendes til Brødkorn i det Omfang, der er fornødent, og at Spørgsmaalet om, hvormeget der kan frigives til Foderbrug, afhænger af Høstens Udfald (jfr.

¹⁾ Berlingske Tidende $\frac{11}{6}$ 1915.

²⁾ Berlingske Tidende $\frac{7}{10}$ 1915.

³⁾ Jfr. Statstidende $\frac{12}{7}$ 1915.

Tabel VI. Korn- og Foderstofmarkedet.

Prisen er i Kr. pr. 100 kg	Juni				Juli				
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	
	1915	21.50 ¹⁾
Hvede	1914	14.10	.	14.00	13.80	13.10	13.50	12.50	13.30
Rug	1915	—	—	—	—	23.50 ²⁾	.	.	.
Havre	1915	29.75	28.50	29.25	27.75	28.25	28.75	28.00	27.65
Byg 2r	1915	25.00	24.75	.	24.25	.	24.75	23.75	.
— 6r	1915	—	—	—	—	—	—	—	—
Hvedekliid, grove	1915	17.00 ¹⁾
kjøbenhavnske	1914	11.00
fremmede	1915	18.50	18.00	19.00	18.00	19.00	.	.	.
Rugkliid, kjøbenh. grove	1915	17.00 ¹⁾
1914	10.00	.	10.75	.	.	10.50	.	10.15	.
fine	1915	17.00 ¹⁾
1914	9.00	.	9.50
Hørtøkager, prima	1915	27.00	27.50
kjøbenhavnske	1914	13.50	.	13.50	13.50	.	13.70	13.80	.
Soyakager, prima	1915	20.25	.	20.70	20.75	21.00	21.50	21.75	.
kjøbenhavnske	1914	12.80	13.00	13.10	.	13.40	.	13.10	.
Rapskager, prima	1915	—	—	—	—	—	—	—	—
kjøbenhavnske	1914	11.50	.	12.00	.	.	.	11.00	.
Solsikke., prima	1915	—	—	—	—	—	—	—	—
tynde, russiske	1914	12.80	.	12.85	.	13.20	13.00	.	.
Bomuldsfrøk., prm.	1915	19.75	19.25	.	.	19.50	20.00	.	20.50
afsk., fra New OrL.	1914	13.45	.	.	.	14.00	.	13.00	.
Majs, prima, kon-	1915	19.50	.	18.55	18.45	18.20	.	18.00	18.45
troll., La Plata	1914	—	—	—	—	—	10.65	10.70	.

. betyder, at Noteringen er uforandret.

¹⁾ Maximalpris. ²⁾ Amerikansk. ³⁾ Ny Høst for denne og følgende Noteringer; disse gælder for Hvede 130 Ø holl. (Maximalpris: 20,10 Kr.).

(Efter Ugeskrift for Landmænd).

August					September			
1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge
.	19.00 ³⁾	19.75	19.50	19.00
—	—	—	—	15.50 ³⁾	16.00	17.00	16.75	16.65
—	—	—	—	—	19.70 ³⁾	20.70	.	.
—	—	—	18.00 ³⁾	21.50	.	21.00	21.75	21.25
24.75	25.50	23.00	22.50	21.75	20.75	18.00 ³⁾	17.75	18.25
13.50	—	—	13.75 ³⁾	17.50	16.00	17.00	18.00	.
23.00	22.00	.	21.25	21.00	20.00	—	—	—
—	—	—	—	15.50 ³⁾	.	15.75	17.00	.
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	16.00 ³⁾	.
—	—	—	—	—	—	—	—	—
11.50	13.50
.	19.50	.	.	19.00	.	18.00	.	17.50
.	13.75
.	14.00
.	12.50
.	27.00	.	.	26.75	.	26.00	.	.
.	—	—	—	—	—	—	—	16.55
.	.	.	.	21.50	21.25	.	21.00	20.75
.	—	—	—	—	—	—	—	16.00
.	—	—	—	—	—	—	—	14.00
.	—	—	—	—	—	—	—	—
.	—	—	—	—	—	—	—	—
20.75	20.50	.	.	20.00	.	.	19.75	20.25
14.00	—	—	—	—	—	—	—	16.25 ³⁾
17.50	17.00	17.55 ³⁾	17.40	17.75	16.45	16.50	16.45	17.00
11.50	—	—	14.75	—	—	—	—	17.75

— betyder, at ingen Notering fandt Sted.

teringer; disse gælder for Hvede 130 Ø holl. (Maximalpris: 22 Kr.) og for Rug

nedenfor S. 511) og af, hvormeget der vil kunne indføres. — Da der havde vist sig begyndende Spekulation i den kommende Høst (særlig Byg) i Forventning om Udførselstilladelse, meddelte Indenrigsministeriet under ¹⁵/₇, at det maatte forventes, at der ikke vilde blive givet Dispensation til Udførsel af Landet for nogen Del af Høsten 1915, og ved Bkg. ¹⁵/₇ 1915 forbødes det, at danske Kornvarer og Foderstoffer blev oplagrede her i Landet for udenlandsk Regning eller iøvrigt under saadanne Forhold, at Varen unddroges det indenlandske Forbrug. Endvidere fastsatte Indm. Bkg. af ⁷/₈ 1915, at Maksimalpriser m. v. for indenlandsk Rug og Hvede af Høsten 1914 indtil videre ogsaa skulde gælde Høsten 1915 og Bkg. ¹¹/₈ 1915, at der ikke maatte lægges mere til Maximalprisen end almindelig Mæglerkurtag, hvorhos der skulde afregnes efter den hollandske Vægt, hvortil Varen faktisk var udvejet. Derimod tillader Bkg. ⁴/₈, at der for dansk Rug og Hvede, der skal anvendes til Saasæd, tages en højere Betaling end Maximalprisen, da der til Fremstilling af Saasæd kræves særlige Omkostninger.

Iøvrigt foreligger ikke, medens disse Linier skrives, den endelige Kornplan for Høstaaret 1915—16. Til Brug ved de indgaaende Overvejelser, der har fundet Sted, er dels foretaget en særlig hastig Opgørelse af Høstudbyttet (se dette S. 511), støttende sig til en ekstraordinær Areal-tælling af ²/₈ 1915, dels en Optælling af tilstedeværende Beholdninger af Rug og Hvede samt Mel af ældre Høst (jfr. Indm. Cirk. ²⁶/₈ 1915). Desuden har Staten indkøbt til Brug i det ny Høstaar ca. 10 000 Tons Hvede og 15 000 Tons Rug i U. S. A., i det hele til samme Priser som ifjor. Iøvrigt betaltes i September Maaned paa Københavns Børs Rug med Maksimalpris, Hvede derimod et Par Kr. under (jfr. iøvrigt Tabel VI). — Statens samlede Kornindkøb i det første Krigsaar har, bortset fra de 12 000 Tons Hvede, der overtoges i Hovedstaden og blev overdraget til Københavns Kommune (S. 97), udgjort 10 000 Tons dansk Rug, hvoraf ca. 6 600 mod Vederlag i Majs og Resten mod kontant Betaling efter Maximalpris, 26 000 Tons amerikansk Rug, 10 000 Tons Hvede, ca. 14 000 Tons Majs¹⁾ og 22 000 Tons amerikansk Hvedemel, hvoraf de ca. 9 500 Tons er solgte til Sverige.

¹⁾ Majsens udbødes den ⁵/₇ 1915 til en Pris af 17¹/₂ Kr. pr. 100 kg.

Rugbrødsprisen i Hovedstaden, der i Februar fastsattes til 93 Øre pr. 4 kg (S. 102), er forlænget til $\frac{1}{11}$ 1915¹⁾. De lavere Kornpriser skulde da formentlig muliggøre en Nedsættelse af denne Pris; Priserne herinde paa nogle mindre brugte Hvedebrøds-Sorter er allerede nedsatte²⁾, og Amtmanden over Bornholm fastsatte $\frac{29}{9}$ Rugbrødsprisen til 80 Øre pr. 4 kg. Ogsaa andre Steder i Landet har der fundet Nedsættelse Sted i Rugbrødsprisen. Forøvrigt paa lagde Indenrigsministeriet ved et Cirkulære af $\frac{14}{9}$ 1915 Amtmændene at paase, at Brødpriserne vedblivende stod i et passende Forhold til Kornpriserne, herunder at der ikke beregnedes en for høj Mellemlænderavance for Melet. Og ved det Møde med Amtmændene, Indenrigsministeren afholdt $\frac{10}{10}$ 1915 var disse Spørgsmaal ogsaa til Behandling.

Endvidere skal omtales Bygget. Da Høsten af dette var meget rigelig (ca. 611 000 Tons) og tilmed af meget fin Kvalitet, opstod der Ønske om, at Forbudet (S. 254) mod Anvendelse af dansk Byg ved Fabrikationen af skattepligtigt Øl maatte blive hævet. Indm. Bkg. $\frac{31}{8}$ 1915 fastsatte dog, at dette Forbud³⁾ indtil videre skulde forblive gældende. Iøvrigt oplyste Bryggeriforeningen $\frac{20}{9}$, at Landets Bryggerier kun manglede 8 000 Tons for at have Forbruget af Byg til skattepligtigt Øl fuldt dækket indtil næste Aars Høst. — Desuden har der ogsaa fra interesseret Side været Bestræbelser i Gang for at faa Udførselsforbudet for Byg hævet. Heller ikke paa dette Omraade foreligger der endnu nogen Afgørelse. Disse Spørgsmaal skal ordnes under ét ved den samlede „Kornplan“. Men medens der i det hele har været Stemning for at tillade Anvendelsen af Byg til teknisk Brug⁴⁾, synes der at rejse sig vægtige Grunde mod Ophævelse af Udførselsforbudet, baade af Hensyn til at Prisen paa dette Foder ikke skal stige for højt paa det hjemlige Marked og derved maaske trække

¹⁾ Der bevilgedes i sin Tid af Københavns Kommunalbestyrelse 230 000 Kr. til Brug ved Fikseringen af Rugbrødsprisen. Berl. Tid. $\frac{27}{8}$ 1915. — Fra $\frac{1}{11}$ nedsattes Prisen med 4 Øre pr. 4 kg.

²⁾ Berlingske Tidende $\frac{28}{9}$ 1915.

³⁾ Ved Indenrm. Bkg. $\frac{8}{9}$ 1915 blev det forbudt at blande Kartoffelmel i Gær.

⁴⁾ Jfr. Prisreguleringskommissionens Indstilling til Indm. Berl. Tid. $\frac{12}{9}$ 1915.

Tabel VII. Mel og Grynmarkedet

Priserne er i Kr. pr. 100 kg	Juni				Juli			
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge
	Prima amerik. {1915	37.00	37.50
Flormel {1914	24.00
Bagerimel {1915	35.50	36.50	.
Flormel {1914	22.00
Flormel {1915	34.00	35.00	.
Flormel {1914	19.50
Sigtet Rugmel.. {1915	34.50
Sigtet Rugmel.. {1914	17.00
Ungarsk Hvede- {1915	—	—	—	—	—	—	—	—
mel {1914	34.50
Ris {1915	62.00
Ris {1914	42.00
Sagogryn {1915	69.00
Sagogryn {1914	33.00
Semoulegryn ... {1915	39.00	40.00	.
Semoulegryn ... {1914	27.00
Byggryn {1915	36.50
Byggryn {1914	21.50
Havregryn {1915	55.50
Havregryn {1914	25.00
Ægte skotske {1915	—	—	—	—	—	—	—	—
Havregryn ... {1914	31.00

— betyder, at Noteringen er uforandret.

Prisen paa andre Foderstoffer med op, og af Hensyn til, at man ved, hvad man har, men under de foreliggende Forhold end mindre end sædvanligt kan være vis paa, hvad man faar. Iøvrigt meddeltes det ^{17/7} 1915, at der dels var saa rigelige Beholdninger af Majs o. a. Foderstoffer herhjemme, dels var sluttet for saa betydelige Mængder, at hele dette Forhold ventedes overladt det private Initiativ, hvis ikke særlige Vanskeligheder skulde opstaa. Den ^{18/8} kunde det meddeles, at der i England var frigivet 10 000 Tons Soyakager m. v., og Priserne har ogsaa været noget nedadgaende (Tabel VI). — Under de høje Foderstofpriser,

(Noteringer efter Ugeskrift for Landmænd).

August					September			
1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge
.	.	.	.	29.50	.	30.00	.	36.50
.	.	.	.	28.50	.	.	.	33.00
.	.	.	.	24.50	23.50	24.00	.	29.00
.	.	.	.	29.00	.	30.00	.	32.50
.	.	.	.	—	—	—	—	—
.	.	.	.	60.00	62.00	66.00	.	.
.	.	.	.	46.00	.	.	.	39.00
.	.	.	.	32.50	.	.	.	38.50
.	.	.	.	29.00	.	27.50	.	31.50
.	.	.	.	37.00	37.50	.	.	30.50
.	.	.	.	—	—	—	—	51.00
.	.	.	.	—	—	—	—	41.50
.	.	.	.	—	—	—	—	—

— betyder, at Notering ikke fandt Sted.

og da Bøgen bar saa megen Frugt i 1915 som ingensinde siden 1869, fremsatte Professor C. V. Prytz¹⁾ Forslag om, at man skulde indsamle saa meget som muligt af de 35 000 Tons, den samlede Oldenmængde beregnedes til at udgøre. Der blev dog rejst Tvivl²⁾ om Bogs (ikke Agerns) heldige Indflydelse paa Flæskets Kvalitet og Forsøg desangaaende iværksat. Imidlertid udsendte Landbrugsministeriet³⁾ Meddelelse til Skovriderne om at tillade Indsamling af Bog (ikke Agern) i Statens Skove. Indsamlingen vil antagelig

¹⁾ Berl. Tid. ^{28/8} 1915. ²⁾ Berl. Tid. ^{9/8} 1915. ³⁾ Politiken ^{1/10} 1915.

kunne begynde i Slutningen af Oktober, og Olden (Bog og Agern) erklæredes indbefattet under det af Justitsministeriet udstedte Forbud mod Udførsel af Foderstoffer¹⁾.

Prisreguleringsspørgsmaalet i den her behandlede Periode har iøvrigt været præget af Svineprodukterne. De S. 381 anførte Tilbageholdelsesprocenter blev gentagne Gange forhøjet af Hensyn til Hjemmemarkedets Tarv. Procenter for Nyrer $\frac{21}{6}$ fra 30 til 50, og den $\frac{23}{7}$ for Tunger fra 30 til 60, for Levere fra 40 til 60 $\frac{0}{6}$. Endvidere vedtog Udvalget for Fastsættelse af Maximalpris paa Svin $\frac{11}{6}$ efter Justitsministeriets Henstilling, at de 30 $\frac{0}{6}$ af Landets Produktion af Svinefedt, der skal tilbageholdes til Hjemmebrug, afgives i et ligeligt Forhold af alle Landets Slagterier (jfr. S. 380). I det hele synes det stadigt at have voldt Vanskeligheder at faa dækket Forbruget af de forskellige Slagteriprodukter jævnt over Landet (især for Hovedstadens Vedkommende). Paa et Møde $\frac{24}{6}$ afgav Slagterierne Tilsagn om at træffe Foranstaltning til Afhjælpning af disse Vanskeligheder²⁾; bl. a. lovedes det, at der egentlig skulde blive tilført Kjøbenhavn 5 000 Levere. I Sammenhæng hermed henstillede Udvalget til Varetagelse af Forbrugernes Interesser i en Skrivelse af $\frac{27}{7}$ til Justitsministeriet, at den mere velhavende Del af Befolkningen afholdt sig fra at deltage i Forbruget af disse Varer. — Af større Betydning blev dog Spørgsmaalet om Nedsættelse af Maximalprisen paa Flæsk. Forhandlingerne herom paabegyndtes de første Dage i August. De stadigt stigende Priser (jfr. Tabel VIII) paa alle Livsfornødenheder og den Omstændighed, at man ikke vilde hindre Landbruget i gennem Export at udnytte den gunstige Kødkonjunktur, maatte til Gengæld gøre det rimeligt at søge Prisen paa Slagteriprodukter reduceret³⁾. Til at undersøge Muligheden herfor og for en rigeligere Forsyning af Hjemmemarkedet, nedsatte

¹⁾ Berl. Tid. $\frac{7}{10}$ 1915.

²⁾ Ved et Møde i Justitsministeriet $\frac{31}{7}$ ansaa man det for rimeligt, at $\frac{1}{3}$ af de til Hjemmemarkedet tilbageholdte Slagterivarer skulde gaa til Kjøbenhavn; Politiken $\frac{1}{8}$ 1915.

³⁾ Jfr. De samvirkende Fagforbunds og Socialdemokratisk Forbunds Skrivelser til Prisreguleringskommissionen af $\frac{20}{6}$, de kommunale Prisreguleringskommissioners Resolution af $\frac{30}{6}$ og Prisreguleringskommissionens Indstilling til Indm. af $\frac{8}{7}$ 1915.

Tab. VIII. Detailpriserne for nogle vigtigere Varer.
(Efter Stat. Efterretninger).

Hovedstaden (Detailpris i Øre)	En- hed	Juli 1914	Juni 1915	Juli 1915	Aug. 1915	Sept. 1915
Rugbrød, ublandet Rug	4 kg	60	93	93	93	93
Sigtebrød	kg	26	42	42	42	42
Franskbød	—	35	50	50	50	50
Flormel, bedste danske	—	—	38	39	40	39
Byggryn, danske	—	27	49	49	49	48
Havregryn, danske, i Pakker	—	38	73	73	73	72
Boghvedegryn	—	42	80	83	85	85
Semoulegryn	—	38	53	53	53	53
Kartoffelmel	—	—	71	73	72	73
Risengryn, ord., hele Ris	—	64	62	61	60	61
Rismel	—	—	50	50	50	51
Sagogryn, Tapioca, alm.	—	40	57	58	59	60
Flækkeærter	—	—	82	81	81	81
Hugget Melis Nr. 1	—	44	47	47	47	47
Farin, lyst, Nr. 1	—	34	36	36	36	36
Kaffe, Santosblanding (billigste).	—	230	226	223	226	224
The, alm. Kongo (billigst)	—	400	419	419	423	422
Svedsker med Sten	—	103	132	131	132	130
Hvidtøl, prima	$\frac{1}{2}$ Fl.	11	11	11	11	11
Bajersk Øl	$\frac{1}{2}$ Fl.	13	13	13	13	13
Smør, lurmærket, højeste Pris	kg	237	270	277	300	303
Margarine (animalsk), højeste Pris	—	142	176	176	176	176
Vegetabilmargarine	—	122	150	150	150	150
Ost, skummetælks, højeste Pris	—	—	104	109	112	111
Æg, nylagte, danske (16 lbs)	Snes	145	196	224	222	244
Sød Mælk	Liter	19	22	22	22	24
Oksekød (Forkød), højst	kg	120	174	187	184	189
Kalvekød (Forkød), højst	—	150	182	189	186	192
Hestekød, højst	—	—	157	178	174	181
Fersk Svinebov	—	115	150	150	150	120
Mørbrad	—	215	241	263	292	287
Røget, benløs Skinke	—	205	232	234	236	229
Svinelever	—	—	90	90	90	90
Svinefedt, krydret dansk	—	130	200	199	200	199
Ferske Sild, middelstore	Snes	113	70	105	106	134
Torsk, middelstore	kg	—	58	60	64	72
Rødspætter, middelstore	—	145	119	120	130	135
Klipfisk, afnakket, Nr. 1	—	75	90	95	101	109
Hvidkaal, middelstort Hoved	—	—	—	—	17	15
Gulerødder	—	—	17	—	—	—
Kartofler i mindre Partier	—	—	14	13	15	11
Køkkensalt, alm.	—	10	11	11	11	11
Brun Sæbe, prima	—	—	42	42	43	43
Petroleum, Water White	Liter	18	20	20	20	20
Skotske Nøddekul	hl	180	340	335	326	325
Knuste Gasværkskoks	—	135	230	271	293	272

Justitsministeriet ^{21/7} et Udvalg, bestaaende af Overformynder Friis, Konsul P. Nørgaard og Direktør Ole Olsen. Dette Udvalg naaede ikke i sin Indstilling ¹⁾ til Enighed om Maximalprisnedsættelsen, som de to sidstnævnte Medlemmer paa deres Organisations Vegne mente at maatte modsætte sig, men vel om Hjemmemarkedets Forsyning. Overformynder Friis beregner, at den dagældende Maximalpris overfor Dagspriserne til Export betyder en ugenlig Mindreindtægt for Svineproducenterne paa 170 000 Kr. af en samlet ugenlig Svineproduktion paa 4^{1/2} Mill. Kr. Spørgsmaalet om Maximalprisens Nedsættelse var i de følgende Uger Genstand for en overordentlig livlig Diskussion, hvorved det ogsaa fra adskillige Sider fremhævedes, at Svineproduktionen allerede paa dette Tidspunkt (altsaa før Nedsættelsen) gav Tab, en Paastand, der dog nok som Helhed var urigtig, jfr. følgende af Lensbaron Rosenkrantz anvendte Skema ²⁾ i det foran S. 148 aftrykte Foredrag (Beregningen er ført op):

	Juli 1914	Februar 1915	Septbr. 1915
	Kr.	Kr.	Kr.
Udgift			
Indkøb af en Pattegris paa 15 kg.....	20,00	5,00	30,00
438 kg skummet Mælk.....	6,50	6,50	7,00
202 kg Korn ca.....	20,00	50,00	40,00
Andre Udgifter.....	5,00	5,00	6,00
Udgift i alt...	51,50	66,50	83,00
Indtægt:			
67 kg slagtet Vægt à henholdsvis 95, 120 og 158 Øre pr. kg.....	63,05	80,40	105,00
Overskud...	12,15	13,90	22,00
Overskud ved Anvendelse af Pattegris af eget Tillæg à 10 Kr.....	22,15	8,90	42,00

Regeringens Bestræbelser gik iøvrigt ud paa at opnaa Slagteriernes eget Samtykke til Nedsættelsen, hvilket dog ikke lykkedes bl. a. paa Grund af Modstand fra de nørrejydske Slagterier. Talsmand for denne Modstand var især Folketingsmand P. Th. Nielsen ³⁾. Regeringen brugte da

¹⁾ Berl. Tid. ^{14/8} 1915.

²⁾ Se ogsaa Godsejer Hagemann i Aarhus Amtstid. ^{27/8} 1915.

³⁾ I Maanederne August og September førte Overformynder Friis og Folketingsmand Nielsen i „Nationaltidende“ en indgaende Diskussion om samtlige herhenhørende Spørgsmaal.

sin Bemyndigelse i Henhold til Lov af 7/8 1914 og sin kontraktmæssige Overenskomst¹⁾ med Slagterierne og nedsatte ved Indm. Bkg. 26/8 1915 (jfr. Bkg. 23/9 1915) Maximalpris paa Svin i hele og halve Kroppe med 10 % til 140 Øre pr. kg uden og 132 Øre med Hoved og Fødder og regulerede Prisen paa de enkelte Dele af Svinet²⁾ og paa Affaldet i Overensstemmelse hermed. Der gjaldt derefter følgende Priser:

	Øre pr. kg	Slagteriernes		Detail- maximal- pris
		Gros- sister	Detail- handlere	
		Øre	Øre	Øre
Hals og Skinkeben	pr. kg	35	40	50
Langryg med Hale	—	20	25	30
Mellemgulv (ikke undersøgt)	—	55	60	70
Hoveder (uden Tunge)	—	30	35	40
— (med Tunge)	—	34	39	44
Tunger (renskaarne)	—	100	110	120
Leverer	—	70	80	90
Hjærter	pr. Stk.	15	17	20
Nyrer	—	2	3	4
Tæer	—	4	5	6
Spæk	pr. kg	—	—	150
Skinker	—	—	—	170
Bov med Skank	—	—	—	120
— uden Skank	—	—	—	136
Skank	—	—	—	70
Brystflæsk	—	—	—	170
Karbonade med Spæk	—	—	—	170
Svinefedt { ukrydret	—	144	150	160
{ krydret	—	—	—	200
Fars af Svinehoved eller Skank ..	—	—	—	100
— uden — — — ..	—	—	—	160

Endvidere forbeholdtes hele Produktionen af Slagteri-
affaldet, fraset Hoveder, nu Hjemmemarkedet. Paa den

¹⁾ Under 23/8 1915 havde Regeringen afsluttet en Kontrakt med Slagterierne, hvorved der overdroges disse Eneret til Slagtning til Export for at beskytte dem mod Opkøberne m. v. (S. 256), mod at Slagterierne underkastede sig Indm.s Fastsættelse af Prisen paa Hjemmemarkedet og sørgede for dettes Forsyning. Jfr. i det hele den officielle Redegørelse for Udviklingsgangen i dette Spørgsmaal og Indenrigsm. Rodes Bemærkninger hertil i Berl. Tid. 25/8 1915.

²⁾ Som det vil ses af Oversigten er der dog ingen Maximalpris paa de bedste og mest værdifulde Dele.

Plakat over Maximalpriserne, der fremstilledes til Ophængning i Detailforretningerne, fandtes ogsaa en Opfordring til de bemidlede Kunder om ikke at købe Svineaffald (jfr. S. 500). Samtidig hermed gjorde Regeringen Skridt til ved Grosserer-societetets Fedevarereksions Bistand at fremme Indførselen af amerikansk Flæsk, paa hvilket der ved Indm. Bkg. ^{10/9} 1915 fastsattes en Detailmaximalpris af 130 Øre pr. kg Rygspæk. Bortset fra, at Tilførslen af det amerikanske Flæsk stødte paa den Vanskelighed, at England ikke vilde lade det passere, var Forholdene yderligere besværliggjort ved, at den ugentlige Produktion (ca. 30 000 Svin) næsten var nede paa Halvdelen af det normale paa Grund af de store Indskrænkninger i Svineholdet under de høje Foderpriser i afvigte Foraar, de overdrevne Slagtninger dengang m. v.¹⁾ Derved kom den fornødne Forsyning af Hjemmemarkedet til at udgøre 25 % af de ugentlige Slagtninger mod normalt kun ca. 10 %, og der forvoldtes derved Slagterierne et Tab, idet de maatte afgive saa stor en Del af deres Produktion til den lavere Maximalpris istedetfor at kunne udføre. Men desuden gik det jo ud over Forsyningen af det engelske Marked, og baade for at formindske dette Tab og for at faa en større Mængde fri til Export stillede Folketingsmand P. Th. Nielsen²⁾ i Prisreguleringskommissionen Forslag om, at Slagterierne skulde tage Importen af amerikansk Flæsk i deres Haand og sælge det med Tab. Der nedsattes et Udvalg indenfor Kommissionen til at undersøge Mulighederne herfor. Spørgsmaalet er dog nu, da England hindrer Tilførslen³⁾, uden Interesse.

¹⁾ De høje Priser fremkaldte igen i September saa betydelige Slagtninger af Avlsdyr, at Indm. ^{2/10} 1915 udstedte Bkg. om, at det ^{25/9} 1915 udstedte Forbud mod Slagtning af synlig drægtige Søer m. v. udvides til ogsaa at gælde synlig drægtige Grise. Desuden kan Slagtning af Søer til Udførsel fremtidig ikke finde Sted. Ogsaa denne Foranstaltning maatte bl. a. have den regelmæssige Forsyning af vort engelske Marked til Formaal, idet de høje og altfor fristende Priser ligesom i Foraaret betaltes af Opkøbere, hvorved Svinene unddroges Slagterierne (jfr. S. 256).

²⁾ Berl. Tid. ^{11/9} 1915.

³⁾ De første Dage af Oktober indbragtes Amerikabaaden Frederik VIII til Kirkwall; det saa til at begynde med ud, som vilde England forlange dens betydelige Ladning amerikansk Flæsk opløst. Dampere blev dog efter nogle Dages Forløb frigivet, men Flæsken blev oplagt i Københavns Frihavn og maatte ikke indføres, jfr. Politiken ^{6/10} 1915.

Den meget hidsige Diskussion, der har været ført om Flæskemaximalprisen er iøvrigt, økonomisk set, ikke af stor Interesse. Medens nemlig f. Eks. Modstanden mod Fodringsforbudet og Maximalprisen paa Rug havde den økonomiske Realitet, at de kunde bringe mindre Landbrug, der var beregnede paa at opfodre deres Korn, i den Vanskelighed at maatte afgive Rugen til Maximalpris og erstatte den med maaske dyrere Majs (hvorfor Staten jo ogsaa senere gav Majs i Bytte for Rug, S. 99), betød Flæskemaximalprisen, at Svineproducenterne hindredes i paa Hjemmemarkedet at udnytte de ved Exportmulighederne skabte høje Priser fuldt ud. Ifølge Indenrigsministerens Udtalelser¹⁾ var den engelske Pris ved Slutningen af August 1915 186 Øre pr. kg, hvilket ved en ugentlig Slagtning paa 40 000 Svin (hvoraf $\frac{1}{10}$ afgives til Hjemmemarkedet) med en Maximalpris af 140 Øre vil give $181\frac{4}{10}$ Øre pr. kg eller $31\frac{4}{10}$ Øre mere end i Marts, da Overenskomsten sluttedes mellem Regeringen og Slagterierne. Da Foderstofpriserne samtidigt var gaaede ned, var Forholdene utvivlsomt gunstige for Svineproducenterne; Modstanden mod Nedsættelsen af Maximalprisen bundede da dels i rent politiske Forhold, dels i, at man mente, at denne Nedsættelse gik ud over større og mindre Landbrugere i Flæng og kom de velhavende Forbrugere til gode i samme Grad som de fattige. Dette sidste var nu ikke rigtigt, forsaavidt som der ikke var Maximalpris paa de bedste Dele af Svinet, og det maatte antages, at de velhavende (selv uden den officielle Opfordring) ikke var Forbrugere af Slagteaffaldet. Men den Omstændighed, at Nedsættelsen ogsaa ramte den lille Producent, beskæftigede Sindene stærkt og bragte Tanken frem om at lade Samfundet som Helhed og Landbruget efter de enkelte Bedrivers Udbytte bære det „Tab“, Maximalprisen betød overfor den frie Exportpris. Forstander Th. Madsen-Mygdal skitserede denne Tanke i et Forslag, der skal blive omtalt nedenfor (S. 510). Iøvrigt er Spørgsmaalet om Forsyning med Svineprodukter til den ubemidlede Del af Befolkningen endnu ikke bragt til sin endelige Løsning.

Det var som nævnt en Forudsætning ved Nedsættelsen af Flæskemaximalprisen, at Kødudførslen fik Lov at fore-

¹⁾ Jfr. Note 1, S. 503.

gaa uhindret¹⁾ (jfr. ogsaa S. 383). Dog synes de udførte tilberedte Kødvarer undertiden at have været af en lidet heldig Beskaffenhed, og det meddeltes derfor²⁾, at Landbrugsministeriet vilde skærpe Kontrollen og alene tillade Udførsel fra de Virksomheder, der er autoriserede til Fremstilling af Varerne (Bkg. ²⁵/₃ og ⁹/₁₀ 1915).

Endvidere skal omtales Reguleringen af forskellige andre Fødevarer. Da saaledes Priserne paa Ost steg meget stærkt, paabegyndtes i Juni Maaned en Forhandling om en mulig Regulering af dette Forhold, der var fremkaldt af en betydelig Export og svigtende Indførsel. En Maximalpris var paa Grund af de mange forskellige Kvaliteter vanskelig at fastsætte, hvorfor Justitsministeriet ved Bkg. ²⁵/₈ 1915 forbød Udførsel af Ost, dog saaledes, at der meddeltes de osteproducerende Mejerier staaende Dispensationer til at udføre 25 % af deres Produktion. Et Udførselsbevis (udstedt af Kontoret for Mejeristatistik) kan benyttes til Udførsel af den paalydende Mængde, uanset hvilket Mejeri, der har produceret den. Det meddeles da ogsaa, at Osteexportører har været Købere af disse Udførselstilladelser³⁾. — Endvidere har der i Prisreguleringskommissionen været drøftet et eventuelt Udførselsforbud for Æg. De høje Priser foranledigede Bageres og Konditorers Organisationer til at rette Henvendelse til Indm. om et helt eller delvis Udførselsforbud⁴⁾. Importen af russiske og svenske Æg var standset⁵⁾, og vore egne udførtes til høje Priser (Tabel IX), men et Udførselsforbud vilde naturligvis betyde en væsentlig Mindreindtægt for de mange smaa Ægproducenter, og Sagen er da ogsaa stillet i Bero. — Fra ¹/₉ forhøjedes Mælkepriserne i Hovedstaden til 24 Øre pr. 1 sød Mælk eller med 3 Øre⁶⁾. Indgaaende Forhand-

¹⁾ De meget høje Priser (Tabel X) synes dog ogsaa her at have fristet over Evne, navnlig ved Nedslagning af Kælvkøer, og Indm. udbad sig derfor en Udtalelse fra Landbrugsraadet (jfr. om dette S. 510), der dog hverken fandt det nødvendigt eller betimeligt at skride til Forbud mod Udførsel af Kælvkøer. Hermed menes dog Spørgsmaalet ikke at være afgjort; Berl. Tid. ²/₁₀ og ³/₁₀ 1915.

²⁾ Politiken ²⁹/₉ 1915.

³⁾ Berl. Tid. ¹⁰/₉ 1915. ⁴⁾ Berl. Tid. ²³/₆ 1915. ⁵⁾ Politiken ²⁷/₆ 1915.

⁶⁾ Forhøjelsen var dog ikke ganske ensartet for samtlige Mælkekompanier, og det kooperative Mælkeri „Enigheden“ forhøjede ikke straks.

linger med Mælkekompagnierne førte ikke til nævneværdigt Resultat; dels paastodes Forhøjelsen at være nødvendigjort af de høje Foderstofpriser, den af Mund- og Klovesygen m. v. indskrænkede Produktion, og dels maatte de stadigt stigende Smørpriser nødvendigvis drage Mælkepriserne med op. Af denne Grund maatte ogsaa en eventuel Maximalpris paa Mælk befrygtes at blive illusorisk, da Mælken saa vilde finde en væsentlig fordelagtigere Anvendelse i Smørproduktionen. Da det formentes, at Mælkekompagnierne tog 25 Øre for det Kvantum, de betalte Producenterne 16 Øre for, maatte det frembyde sig som rimeligt at søge at indtjene en Del af denne betydelige Mellemleravance til Forbrugerne. Der forhandlede da om, at de sjællandske Andelsmejerier gennem en Fordelingscentral skulde forsyne de københavnske Detailhandlere til Priser, der rettede sig efter Smørnoteringen, og saaledes at Detailisterne skulde have en Fortjeneste af 3 Øre pr. l. Imidlertid var det med de stadigt stigende Smørpriser ikke at haabe, at der derved vilde opnaaes nogen Nedgang i Mælkepriserne, og da de enkelte Mejerier først ved deres Generalforsamlinger i Efteraarets Løb skal billige Planen¹⁾, kunde Prisreguleringskommissionen i sit Møde ⁶/₁₀ overdrage det hele Mælkespørgsmaal til den lokale københavnske Prisreguleringskommission og til Behandling paa det store „Dyrtidsmøde“ i Indenrigsministeriet den ⁸/₁₀ 1915 (jfr. S. 511). — Endvidere skal omtales Sukker. De danske Sukkerfabrikker har siden August 1914 fastholdt Sukkerprisen: 36 Øre pr. kg, en meget lav Pris i Forhold til andre Steder (f. Eks. kun godt Halvdelen af Prisen i Sverige og Norge). Derved blev naturligvis Export meget fordelagtig, og da der foretoges Spekulationsopkøb af forskellige Outsiders samtidigt med, at Prøveoptagningerne ved Sukkerfabrikkerne viste et Udbytte for 1915, der sandsynligvis vilde blive 15 å 20 % ringere end i 1914, blev et Udførselsforbud ret paakrævet, og et saadant udstedtes ²/₉ 1915 med Tilføjende, at Udførselstilladelse alene kunde ventes meddelt bestaaende Sukkerfabriker og -Raffinaderier og kun i det Omfang, den forestaaende Høst kunde antages at gøre tilraadeligt. Derved var der sat en Stopper

¹⁾ Politiken ²⁸/₉ 1915.

for en urimelig Spekulation i den meget samfundsnyttige lave Pris, Sukkerfabrikkerne fastholdt; og kunde der blive Tale om Udførsel, var det kun naturligt, at det til Gengæld blev dem, der høstede Fordelen heraf. — Sluttelig skal nævnes Hvidkaal. En betydelig Udførsel heraf foranledigede de københavnske Detailhandlere til at anmode Prisreguleringskommissionen om at drage Spørgsmaalet om Udførselsforbud under Overvejelse¹⁾. Spørgsmaalet undersøges af et Udvalg.

Priserne paa Huder og Skind har siden deres Maximum i Marts været i Nedgang indtil Slutningen af Juni og derefter atter i nogen Opgang, saaledes som nedenstaaende Tabel viser (anført efter Ugeskrift for Landmænd):

	22/7 1914	30/8 1915	27/6 1915	20/7 1915	20/8 1915	4/10 1915
Ved Th. Hansens Eftfl., Slagelse:						
Kohuder med Horn Øre pr. kg	94	155	124	114	114	130
Fede- skind { 4—8 kg —	126	280	130	150	160	154
{ 8—11 . —	120	180	140	140	140	140
{ 11—14 . —	110	130	130	130	130	134
Spædekalkeskind Kr. pr. Stk.	4,00	12,00	5,50	5,50	6,25	7,00
Ved M. J. Ballins Sønner, Vejle:						
Røde jyske Spædes. Kr. pr. Stk.	—	10,00	5,25	5,75	5,75	6,75
Brogede — — —	—	5,50	3,00	3,00	3,75	4,25

Iøvrigt har Udførselen af Skotøj og Lædervarer Sommeren igennem været uden større Betydning, medens samtidig paa Grund af de store Slagtninger og Udførselsforbudet paa Huder et stort Lager af disse samledes sammen. Justitsministeriet udsendte da ^{14/9} 1915 Meddelelse om, at da man havde under Overvejelse at tillade en begrænset Udførsel af de foreliggende store Hudebeholdninger (175 000—200 000 Stkr.), maatte de, der ønskede at komme i Betragtning ved Meddelelse af saadan Tilladelse, indsende Andragende derom. Til at bistaa Ministeriet ved Behandling af disse Andragender, nedsattes et Udvalg med Repræsentanter for Landbruget, for Slagterne, for Hudegrosserne, for Garverne samt for Lædervarefabrikanterne. For-

¹⁾ Berl. Tid. ^{17/9} 1915.

udsætningen for at Udførsel kunde tillades maatte være, at Priserne nedsattes paa de til Hjemmeforbruget bestemte Huder, hvorved der altsaa skulde opnaaes Nedsættelse i Priserne paa Læder og derefter paa Fodtøj. Der har da været ført indgaaende Forhandlinger, der endnu ikke er sluttede, om Fiksering af Fodtøjsprisen og Fremstilling af en god, stærk Brugsstøvle i alle Størrelser og i den fornødne Mængde, alt under Forudsætning af visse Læderpriser. Men hvor vanskeligt og mangesidigt Spørgsmaalet er, ses alene af Antallet af de Erhvervsgræne, man har anset det for rigtigt at samle Repræsentanter for i det lige nævnte Udvalg. Paa sin Vej fra at være Raahud til at blive færdigt Produkt passerer disse Varer en Række Processer, hvor særlige Forhold gør sig gældende for hver især, hvori hyppigt fordyrende Momenter er kommet ind (Garvestoffernes Prisstigning f. Eks. for Læderet, eller Udførsel i halv- eller helfærdig Tilstand, som naar f. Eks. baade Sadelmagere og Skomagere udfører og gensidig lægger Skylden for Prisstigningen paa hinandens Export osv.), saaledes at det bliver vanskeligt at afgøre, hvormeget de enkelte Momenter betyder for den endelige Prisstigning. Man har da ogsaa i denne Industrigren set en saadan Række af Resolutioner og Beskyldninger, som ikke noget andet Steds, hyppigt af ret personlig Art¹⁾.

Om Prisregulering og Prisniveau i Almindelighed skal sluttelig følgende anføres. Under ³⁰/₆ 1915 rettede Formændene for Socialdemokratisk Forbund og for de samvirkende Fagforbund en Hænstilling til Indenrigsministeren om at træffe yderligere Foranstaltninger til at modvirke Dyrtiden og til at sikre Befolkningen dens Fornødenheder. S. D. afholdtes et Møde i Kjøbenhavn af de lokale Prisreguleringskommissioner, i hvis Resolution lignende Ønsker kom til Orde. Desuden ønskede man „et virkeligt Samarbejde mellem Prisreguleringskommissionen og de lokale Kommissioner som naturlige Repræsentanter for dem, der rammes haardest af Dyrtiden“. Tilsvarende Ønsker om Deltagelse i Afgørelsen af de herhenhørende Foranstaltninger

¹⁾ Som f. Eks. de Angreb paa Læderfabrikant M. Ballin, der ved Justitsministeriets Skrivelse af ¹¹/₆ 1915 tilbagevistes som ubeføjede. Berl. Tid. ¹⁸/₆ 1915.

fremkom omtrent samtidig fra Landbrugets Side i en Skrivelse til Indenrigsministeren fra de store Landbrugsorganisationer¹⁾. Der udtales i Skrivelsen Ønske om, at Prisreguleringskommissionen rekonstrueredes og Landbrugets Repræsentation i den udvidedes. Efter nærmere Forhandlinger ændredes dette Ønske dog derhen, at man under ²⁰/_s anmodede Indenrigsministeriet om at faa nedsat et Samraadsudvalg paa 8 Medlemmer, repræsenterende Landbrugets fire Hovedorganisationer (Det kgl. Landhusholdningsselskab, Andelsudvalget, De samv. Landboforeninger og De samv. Husmandsforeninger). Den ³⁰/_s kunde det meddeles, at Indenrigsminister Rode havde akcepteret dette Forslag, hvorefter „Landbrugsraadet“ holdt sit konstituerende Møde ⁸/₉ 1915 og valgte Direktør Anders Nielsen til Formand. Blandt Raadets Medlemmer er Forstander Th. Madsen-Mygdal, der som ovenfor nævnt (S. 505) havde udkastet en Plan om, at Maximalpriserne skulde ophæves og erstattes af offentlig Hjælp, hvortil Pengene skaffes ved at „ekstraordinære Skatter paalægges den Del af Befolkningen paa Land og i By, der evner at bære dem.“²⁾ Forslaget skitseredes overfor Rigsdagens Medlemmer m. fl. og tilstilledes Indenrigsministeriet. Efter at forskellige Beregninger var foretagne, naede man til det Resultat, at en maanedlig Hjælp af 10 Kr. for de ca. 165 000 Familier med under 1 200 Kr. om Aaret, der findes her i Landet i andres Tjeneste, vilde udgøre ca. 20 Mill. Kr., og skulde alle Familier under denne Indtægtsgrænse have den samme Hjælp, vilde Udgiften hertil blive ca. 36 Mill. Kr.³⁾ Nu betyder disse Beløb, selv om de er store, naturligvis ingen afgørende Indvending mod Forslaget, hvorimod det maatte hævdes, at hvis Maximalprisen samtidigt ophævedes, vilde den ydede Hjælp jo straks blive illusorisk og den hele Foranstaltning en Skrue uden Ende. Dels af denne Grund, dels vel ogsaa fordi en saadan almindelig offentlig Understøttelse fra adskillige Synspunkter maatte synes uheldig⁴⁾,

¹⁾ Politiken ⁹/₁: 1915.

²⁾ Jfr. Andelsslagteriernes Resol. (Berl. Tid. ²⁸/₁: 1915), hvortil Forslag fremsattes af Hr. M.-M., samt dennes Artikel i Berl. Tfd. ³/₈: 1915.

³⁾ Berl. Tid. ¹⁶/₉: 1915.

⁴⁾ Prof. L. V. Birck: Økonomisk og national Solidaritet, Nationalt. ¹⁷/₈: 1915.

stødte Forslaget paa afgjort Modstand. — En Forhandling om det hele Dyrtingsproblem fandt Sted paa et stort Møde i Indenrigsministeriet den 8/10 1915. Folketingsmand Hauge skitserede her paa Socialdemokraternes Vegne en Plan om, at Priserne paa de vigtigste Livsfornødenheder skulde nedbringes, saaledes at Staten og Kommunerne dækkede Forskellen mellem Maximalprisen og Fordelingsprisen, medens Kommunerne skulde oprette Fordelingskontorer og forestaa Udleveringen til Forbrugerne¹⁾. Regeringen syntes ikke tilbøjelig til at fortsætte Overvejelserne om de herhenhørende Foranstaltninger efter en saadan Plan²⁾.

Med Hensyn til Bevægelserne i Detailpriserne skal iøvrigt henvises til Tabel VIII. Stigningen fortsætter sig for en Række Varer. Nedgang er der naturligvis for Flæskevarerne efter Reduktionen af disses Maximalpris. I Løbet af Aaret Juli 1914—Juli 1915 er Fødeprisniveauet steget med 30 0/0.³⁾

Landbruget.

Den her behandlede Periode Juni—September har for Landbrugets Vedkommende især været præget først af Tørken, der mod Slutningen af Juni gjorde Tilstanden kritisk, dernæst af Juliregnen, der mange Steder gjorde Underværker, om der end var sket Skade, der ikke mere lod sig afhjælpe⁴⁾, og sluttelig af Høstvejret, der var meget gunstigt for Indbjergningen af den Middelhøst, det sluttelig blev, jfr. følgende Tal⁵⁾:

Høstudbyttet i 1915, 1914 og i 19 ⁰⁹ /13			
1 000 Tons	1915	1914	1909—13
Hvede.....	216	157	148
Rug.....	339	285	448
Byg.....	611	494	543
Havre.....	755	681	775
Blandsæd.....	362	324	363

¹⁾ Berl. Tid. 9/10 1915.

²⁾ Jfr. ogsaa Politikens Leder 10/10 1915.

³⁾ Statistiske Efterretninger 1915, Nr. 18.

⁴⁾ Jfr. Høstudsigterne i Stat. Efterretn. Juli og Aug. 1915.

⁵⁾ Stat. Efterretn. 1915, Nr. 21.

Tabel IX. Den københavnske Notering paa Smør og Æg samt Jydske og Iyenske Andelsslagteriets Notering paa Flæsk.

	Juni				Juli					August					September			
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge
Kjøbenhavns Smørnotering																		
Kr. pr. 50 kg netto	123	120	122	125	.	127	130	132	136	138	143	.	140	137	140	144	149	157
(1915)	96	97	.	98	99	102	.	108	111	.	—	—	101	.	106	103	112	.
(1914)																		
Kjøbenhavns Ægnotering																		
Øre pr. kg leveret	134	140	155	175	150	.	140	.	145	160	165	.	170	165	.	185	205	215
(1915)	100	.	105	107	.	.	104	100	.	105	—	—	—	—	116	130	135	.
(1914)																		
Andelsslagteriets Flæske-Notering																		
Øre pr. kg 1. Kl.	150	152	154	.	156	158	.	.	156	.	158
(1915)	96	.	94	96	.	94	96	98	100	.	—	98	.	.	.	104	106	.
(1914)																		

. betyder, at Noteringen er ulorændret.

Som det vil ses, gav Rugen den mindste Høst, baade paa Grund af, at Foldudbyttet var 10 % under det normale og paa Grund af, at Rugarealet stadig indskrænkes til Fordel for Hveden.

Resultaterne af Kreaturtællingen ¹⁵/₅ 1915 ses af følgende Tal:

1 000 Stkr.	¹⁵ / ₅ 1915	¹⁵ / ₅ 1914	¹⁵ / ₇ 1909
Heste	516	567	535
Hornkvæg	2 416	2 463	2 254
Svin	1 919	2 497	1 468
Faar	533	515	727

Naar bortses fra Svinene, var der ingen særlig stærk Tilbagegang i de øvrige Grupper; desuden afholdtes Tællingen 2 Maaneder før normalt. Navnlig synes den i Efteraaret 1914 stedfundne store Udførsel af Heste at være bleven delvis opvejet (ved mindre Slagtning o. l.), og i September rejstes der fra interesserede Landbrugskredse Ønske om, at Udførselsforbudet ophævedes for Vallackers Vedkommende¹⁾, og en Deputation for Hesteavlforeningerne overrakte ²/₁₀ 1915 Regeringen et Andragende i nævnte Retning¹⁾. Der rejste sig dog baade fra andre Sider i

¹⁾ Se f. Eks. Berl. Tid. ²⁴/₅ og ²/₁₀ 1915.

— betyder, at ingen Notering fandt Sted.

Landbruget og f. Eks. fra de københavnske Vognmænd Protester mod dette Andragende. — Endvidere har Udførselen af Smør været Genstand for Regulering. Paa Grund af den betydelige Kvægudførsel og de høje Foderstofpriser var Smørproduktionen gaaet betydeligt ned, og dette i Forbindelse med nogen Forskydning i Udførselen gjorde, at det engelske Marked ikke fik tilført de normale Mængder. Da dette maatte anses for betænkeligt af Hensyn til vort indarbejdede Marked i England, nedsatte Mejeriforeninger og Smørexportører ¹/₁₀ 1915 et Udvalg til at søge vor Smørudførsel reguleret.

Det skal endvidere anføres, at Bestemmelserne (S. 263) om Hjælp for smaa Landbrugere til Indkøb af Foraars-Saasæd atter i Juli bragtes i Anvendelse med Henblik paa Efteraarssaningen. — Angaaende Kartoffelforsyningen udsendte Landbrugsudvalget en Redegørelse¹⁾ med Opfordring til at fremme Omsætningen. Andragender om Ophævelse af Udførselsforbudet har ikke ført til nogen Ændring heri. — Ved Høsttid blev der tilstaaet de til Sikringsstyrken indkaldte Landbrugere Orlov²⁾ og Tilladelse

¹⁾ Berl. Tid. ¹⁵/₅ 1915. ²⁾ Berl. Tid. ²⁴/₅ 1915.

Tabel X. Kreaturmarkedet ved Københavns Kvægtorvs Noteringsudvalg.

pr. 50 kg slagtet Vægt med tilhørende Slagteraffald	Juni					Juli				August					September				
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Kvier og Stude																			
1. Kvalitet {1915	81	82	.	85	.	83	80	84	83	85	87	91	.	94	97	99	101	106	
{1914	59	.	.	57	56	.	55	.	.	56	—	57	55	56	.	.	.	57	
2. — {1915	70	72	.	74	75	73	70	73	71	73	75	78	.	80	81	83	85	86	
{1914	50	.	.	49	.	.	.	48	.	50	—	51	50	52	.	51	.	.	
3. — {1915	61	62	.	64	65	63	60	63	61	62	64	68	.	70	.	72	74	77	
{1914	44	43	.	.	44	—	45	44	46	.	45	.	.	
Unge Køer																			
1. Kvalitet {1915	79	82	.	84	.	83	81	83	.	85	86	91	.	94	97	99	101	106	
{1914	51	.	.	49	47	.	—	50	—	54	.	53	.	.	
2. Kvalitet {1915	76	72	.	74	75	71	69	71	70	72	74	78	.	80	81	83	85	88	
{1914	47	.	.	45	.	.	.	44	43	.	—	44	—	
Ældre Køer																			
1. Kvalitet {1915	73	74	.	76	77	75	73	78	77	79	77	82	.	84	88	90	91	98	
{1914	44	.	.	42	—	47	45	47	48	.	.	.	
2. — {1915	66	67	.	69	70	67	65	69	68	69	67	71	.	73	.	75	77	84	
{1914	38	.	.	37	—	39	37	39	
3. — {1915	58	62	.	64	65	62	57	60	58	.	60	62	.	60	.	.	64	68	
{1914	33	.	30	28	27	—	29	27	
Kalve																			
1. Kvalitet {1915	88	91	.	89	87	84	80	81	80	77	80	81	83	81	85	87	91	94	
{1914	67	65	60	57	55	.	54	.	53	55	—	59	54	52	54	.	56	.	
2. — {1915	73	75	.	79	81	78	73	.	70	68	70	74	73	72	74	76	80	86	
{1914	51	.	49	47	.	.	45	.	.	47	—	50	48	42	44	.	.	41	
3. — {1915	57	61	59	61	.	58	54	.	.	.	57	60	59	.	61	.	64	68	
{1914	49	.	47	43	.	.	41	.	.	43	—	45	42	34	36	.	.	34	
Lam																			
1. Kvalitet {1915	100	113	.	108	103	110	115	105	.	80	113	115	120	110	115	110	.	.	
{1914	95	.	83	83	85	.	88	78	.	.	—	78	72	63	67	.	.	59	
2. — {1915	93	100	.	103	98	93	98	103	95	.	107	108	113	103	108	103	.	.	
{1914	88	.	83	77	78	.	.	76	73	74	—	72	67	58	60	.	.	54	
Tyre pr. 50 kg lev. Vægt																			
1. Kvalitet {1915	45	.	46	48	.	47	.	50	48	49	47	50	49	.	51	.	.	55	
{1914	28	.	27	26	—	25	26	.	28	29	.	.	
2. — {1915	41	42	.	44	.	.	.	46	44	45	44	46	44	.	46	.	.	51	
{1914	27	.	26	25	—	24	25	.	26	.	.	.	
3. — {1915	37	38	.	40	.	39	.	42	40	41	39	42	40	.	42	.	.	47	
{1914	24	.	23	22	.	—	21	22	.	24	22	.	.	

. betyder, at Noteringen er uforandret.

— betyder, at ingen Notering har fundet Sted.

til at hjælpe deres Kvarterværter i Lighed med, hvad der fandt Sted ved Saatid (S. 264).

Haandværk og Industri samt Arbejdsmarkedet.

Som det ses af Tabellerne XI og XII var Arbejdsløsheden stadig normal. Navnlige er de egentlige Fabrikfags Stilling i saa Henseende god, og naar undtages Bomuld og Gummi er der da heller ikke fremkommet alvorlige Klager over Mangel paa Raastoffer. Bomulden vil en Gang

Tabel XI. Arbejdsløsheden blandt de organiserede Arbejdere.

	Juni		Juli		August		
	Antal Medl.	Arbløsheds %	Antal Medl.	Arbløsheds %	Antal Medl.	Arbløsheds %	
Bygnings- og Møbel- industri.....	1915	26 200	3.2	26 000	2.6	26 100	3.6
	1914	25 600	3.2	26 000	3.0	24 600	10.6
Arbejdsmænd.....	1915	33 400	4.5	32 200	5.6	34 000	5.1
	1914	24 700	5.3	25 900	5.1	33 200	13.6
Fabrikfag m. v.....	1915	70 600	2.8	71 300	3.2	72 800	3.3
	1914	66 400	3.1	65 500	3.5	66 700	8.6
Tilsammen...	1915	130 200	3.3	129 500	3.7	132 900	3.9
	1914	116 700	3.7	117 400	3.8	124 500	10.3

faa sit særlige Kapitel i Verdenskrigens økonomiske Historie. Ingen anden Vare har maaske en saadan Betydning for U. S. A., og af Hensyn til dette Land ventede England indtil ²⁰/₈ 1915 med at erklære Bomuld for Krigskontrabande. Men i de første Sommermaaneder nægtede England ikke blot Udførsel af Raabomuld til de neutrale Lande, men tilbageholdt ogsaa amerikanske Ladninger, bestemte hertil, saaledes at adskillige Spindierier henimod Juli Maanedes Slutning maatte indstille Virksomheden. Det lykkedes dog gennem indgaaende Forhandlinger Industriraadets Udsending (Ingeniør Mygind) og de direkte interesserede Parter med Udenrigsministeriets Bistand i August at opnaa Løfte om, at vi

Tabel XII. Arbejdsløsheden i enkelte Fag.

	Talte Med- lemmer	Arbejdsløshedsprocent				
		^{31/8} 1915	^{31/8} 1915	^{29/5} 1915	^{20/3} 1915	^{23/1} 1915
Bageri- og Konditoriarb.	2 656	6,0	6,3	9,6	9,5	11,8
Bryggeriarbejdere	4 132	0,3	0,2	1,9	2,8	2,9
Slagteriarbejdere	3 407	2,7	3,2	4,2	3,3	3,8
Tobaksarbejdere	6 302	1,1	1,0	2,7	4,8	9,9
Tekstilarbejdere	6 184	1,4	1,3	1,7	2,0	12,9
Skrædere	4 676	9,5	1,8	2,9	11,9	15,9
Skotøjsarbejdere	3 082	2,6	2,2	1,9	2,0	3,2
Murere	6 485	3,5	6,1	59,4	67,0	4,9
Hustømrere	4 835	2,4	2,1	33,8	35,2	2,8
Snedkere	7 030	4,4	9,8	22,8	30,4	13,5
Malere	4 299	3,7	0,4	38,5	53,4	20,0
Sadelmagere og Tapets.	1 345	5,6	1,5	0,7	11,9	19,2
Træindustriarbejdere	2 554	2,4	2,6	8,6	13,2	10,1
Blikkenslagere	1 172	2,0	3,4	16,6	15,1	4,6
Smede og Maskinarbejd.	13 746	2,3	1,6	1,9	3,8	5,9
Formere	1 450	3,7	3,0	5,7	9,3	13,5
Elektrikere	1 525	0,9	9,5	10,8	9,4	7,3
Papirindustriarbejdere	1 172	„	0,2	0,6	0,1	2,2
Bogbindere	1 221	8,6	6,7	7,8	14,7	34,2
Typografer	4 045	7,8	7,1	7,9	10,7	13,4
Sømænd	—	—	—	—	0,0	10,9
Søfyrbødere	2 200	„	0,0	0,0	0,0	9,4
Jord- og Betonarbejdere	3 200	3,1	5,7	38,9	44,1	4,0
Fabrikarbejdere	1 300	1,2	2,1	3,1	4,9	2,8
Havnearbejdere	2 241	24,5	29,2	57,0	43,9	73,7

fremtidig skulde faa det fornødne til vort normale Forbrug, idet Industriraadet garanterer for Rigtigheden af de Erklæringer, der udfærdiges i Anledning af Tilførslerne¹⁾. En almindelig Mangel paa Garner (særlig Sygarn) i Begyndelsen af September, synes hurtigt at være blevet hævet²⁾. Og ^{2/10} kunde det meddeles³⁾, at der ligeledes ved Industri-

¹⁾ Berl. Tid. ^{20/8} 1915.

²⁾ Berl. Tid. ^{4/9} og ^{7/9} 1915.

³⁾ Berl. Tid. ^{2/10} 1915.

raadets Melleinkomst var sikret den fornødne Tilførsel af Farvestoffer (og Kemikalier) fra Tyskland. Ogsaa Gummimanglen har været meget følelig. — Da forskellige Dampere med Copra blev tilbageholdt i England, saa det ogsaa en Overgang ret truende ud for Margarineindustrien. Ladningerne blev dog atter frigivne. — Om Industriens Forhold i Almindelighed kan iøvrigt anføres, at i Tilknytning til en stedfunden Exportudstilling planlagde Industriraadet Oprettelsen af et Exportbureau til Støtte for den industrielle Udførsel¹⁾. Ved Arbejdsgiverforeningens Hovedgeneralforsamling ^{16/9} 1915 gav Ingeniør A. Foss en almindelig Oversigt over Industriens Tilstand m. v., med en Udredning af den Betydning, vor Industri har haft for Landets Forsyning i den forløbne Tid af Krigen og med en Redegørelse for de betydelige Vanskeligheder, de for Tilførslerne stillede Betingelser om Ikke-Udførsel i den videre industrielle Proces hyppigt havde beredt.²⁾

Paa Arbejdsmarkedet har der hersket Ro.

Handel (herunder Udførselsforbud) samt Samfærdsel.

Der er i den her behandlede Periode udstedt følgende nye Udførselsforbud:

Parafin og Parafinlys, ^{10/6} 1915.

Majsstivelse, Risstivelse, Kartoffelstivelse, Sagostivelse samt Hvedestivelse, ^{28/6} 1915.

Talg, saavel Okse- som Faaretalg, Premier jus (Oleo-Stock), Oleo-Oil (Oleo, Oleo-Margarin) og Oleo-Stearin, ^{20/6} 15.

Spiseløg, ^{20/6} 15.

Tinerts, Tinklorid og Tinoxid, ^{10/7} 15.

Affald af fortinnede Jernplader, ^{10/7} 15.

Brugt Gasrensemasse, Ammoniak og Ammoniaksalte, ^{10/7} 15.

Alle Kalisalte, saasom Kainit, Kaligødning og Klorkalium samt Kalilud, klorsurt og overklorsurt Kali og Kalisalpeter, ^{10/7} 15.

Strikkemaskiner, ^{10/7} 15.

Bomuldsaffald, ^{10/7} 15.

Macaroni, ^{23/7} 15.

Degras og Shellak, ^{4/8} 15.

¹⁾ Berl. Tid. ^{1/10} 1915.

²⁾ A. Foss: Industrien og Krigen, Nationaltidende 16., 17. og 18. Septbr. 1915.

- Cykler og Cykledele, ²⁴/₈ 15.
 Røntgenapparater med Tilbehør, ²¹/₈ 15.
 Aluminium-, Bly-, Nikkel- og Svovlforbindelser, ²⁴/₈ 15.
 Baryum, Brom, Kalcium, Kalium, Magnium, Natrium, Strontium samt
 disses Forbindelser, ²⁴/₈ 15.
 Balsamer, Gummier og Harpikser, ²⁴/₈ 15.
 Barke, Blade, Rødder og Urter til medicinsk Brug, ²⁴/₈ 15.
 Medicinske Specialiteter, f. Eks. Atophan, ²⁴/₈ 15.
 Organiske Syrer samt disses Forbindelser, ²⁴/₈ 15.
 Æteriske Olier, ²⁴/₈ 15.
 Sennepsmel, ²⁴/₈ 15.
 Ost, ²⁵/₈ 15. Der meddeles dog de osteproducerende Mejerier staaende
 Dispensation til at udføre 25 ⁰/₁₀ af deres Produktion.
 Sukker, ²/₁₀ 15. Udførselstilladelse kan alene ventes meddelt til be-
 staaende Sukkerfabrikker og Sukkerraffinaderier og kun i det Omfang,
 som den forestaaende Høst kan antages at gøre tilraadeligt.
 Sluttet ⁹/₁₀ 15.

Lov om Betalingshenstand (S. 120), der udløb ¹⁵/₁₀ 15, vil ikke blive fornyet. Derimod har man fra Grundejer-Side ønsket Loven om Betalingshenstand med Pantegæld fornyet. Loven udløber ³¹/₁₂ 15.

De gode Fragtkonjunkturer har holdt sig og Børspekulationen i Dampskibspapirerne har taget et uhyre Omfang og været præget af megen Letsindighed (jfr. Tabel II). Der har været en Række Tab ved Torpederinger o. l., dog sjældent større Skibe, mest Skonnerter med Props o. l. til England. Krigsforsikringen for danske Skibe satte da ²⁶/₈ Præmierne 2 ⁰/₁₀ op for Skibe med saadan Last og forsikrede ikke for mere end 80 000 Kr. pr. Skib. Efter Forløbet af første Regnskabsaar stillede Forholdene i de to Krigsforsikringsinstituter sig som følger:

1 000 Kr.	Krigsforsikringen for			
	Skibe	Varer		
	¹² / ₉ 15	³¹ / ₃ 15	⁹ / ₁₀ 15	³¹ / ₃ 15
Forsikret Kapital.....	1 137 890	575 622	567 074	313 683
Nettopræmie	9 552	5 408	8 189	4 205
Betalte Skader	3 023	470	1 217	355
Anmeldte Skader (uafgjort) ..	2 150	1 900	4 410	1 600

Det skal i denne Sammenhæng endvidere anføres, at ved Indm. Bkg. ⁶/₁₀ 1915 forbødes Salg af danske Skibe til Udlandet, en Bestemmelse, der maatte sigte paa at bevare Tonnagen for Landet og desuden Arbejdet for

Tabel XIII. Oversigt over Korn og Kulfragterne efter Dansk Søfartstidende

sh. pr. Ton	Korn fra Havn paa Amerikas Østkyst til skandinavisk Havn	Kul fra engelsk Østkysthavn (Tynen, Blyth) til dansk Havn for Baade c. 1 500—2 000 Tons	forarbejdet Trælast fra Østersøhavn til London
August 18.....	—	9/0 à 10/0	—
September 22....	—	6/0 à 7/0	32/0 à 35/0
Oktober 6.....	4/0 à 5/0	"	35/0
November 24....	6/0 à 7/3	9/0 à 10/0	40/c
December 29....	10/0 à 10/0	c. 14/0	—
Februar 4.....	14/0	20/0	—
— 25.....	"	21/0	—
Marts 25.....	14/0 à 14/0	16/0 à 17/0	—
April 22.....	9/0 à 10/0	15/0 à 17/0	70/0 à 80/0
Maj 13.....	—	15/0	c. 80/0
Juni 3.....	10/0 à 11/0	15/0 à 16/0	90/0
— 10.....	10/0	16/0	90/0 à 95/0
— 17.....	10/0 à 10/0	16/0 à 17/0	90/0
— 24.....	9/0	15/0 à 16/0	90/0 à 92/0
Juli 1.....	—	16/0	93/0
— 8.....	10/0	14/0 à 15/0	—
— 15.....	10/3 à 10/0	14/0	95/0
— 22.....	10/3	"	95/0 à 100/0
— 29.....	"	13/0 à 14/0	95/0
August 5.....	10/3 à 10/0	12/0 à 14/0	"
— 12.....	10/0	13/0	93/0
— 19.....	10/3	13/0 à 13/0	93/0 à 97/0
— 26.....	10/3 à 10/0	13/0	95/0
September 2....	"	12/0 à 13/0	92/0 à 95/0
— 9.....	10/0	13/0 à 14/0	90/0 à 95/0
— 16.....	10/0 à 11/0	13/0	—
— 23.....	11/0	"	—
— 30.....	12/0 à 12/0	12/0 à 13/0	95/0

* betyder, at Noteringen er uforandret.

— betyder, at ingen Notering har fundet Sted.

vore Sømænd. Den 6/10 indbragtes i Folketinget Forslag til Lov om Forlængelse af den midlertidige Registreringslov (S. 391) til 15/3 1916.

Ved Lov 17/7 1915 om midlertidigt Tillæg til Straffeloven indførtes Straf for den, der offentlig i Skrift eller Tale ubeføjet sigter danske Statsmyndigheder for ved Af-

gørelser angaaende Landets Ind- og Udførsel ikke at iagttage den Upartiskhed overfor krigsførende Lande, som Neutraliteten gør til Pligt. Loven er hidtil kun bragt i Anvendelse (¹⁵/₉ 15) overfor „Kristeligt Dagblad“, i Anledning af Sigtelser mod Regeringen for dens Forhold ved Meddelelse af Dispensationer til Udførsel af islandsk Uld.

Sluttelig skal det nævnes, at paa Grosserer-Societetets Initiativ har Dr. jur. Federspiel taget Ophold i London for at bistaa ved de Forhandlinger om Udførselstilladelser m.v. til danske Købmænd, der maa føres med de engelske Myndigheder.

Den 9. Oktober 1915.
